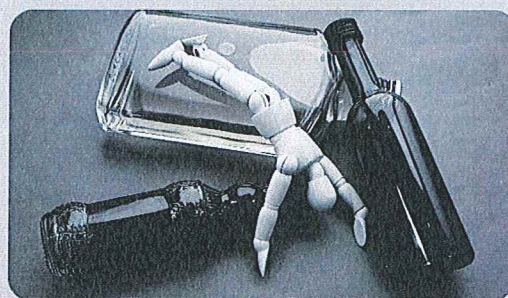
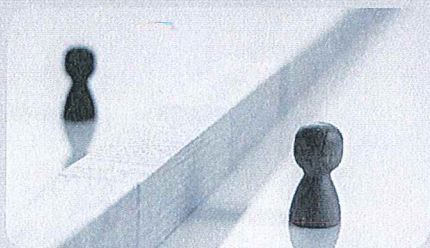

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ZŁOCIENIEC NA LATA 2026-2030

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano czcionkę bezszeryfową, odpowiednią interlinię oraz opisy alternatywne do map i grafik.

Złocieniec
miasto z klimatem

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	5
II.	Podstawa prawna	5
III.	Ogólna charakterystyka gminy Złoceniec.....	7
IV.	Uwarunkowania społeczno-gospodarcze gminy Złoceniec.....	10
	1. Demografia i zmiany demograficzne	10
	2. System edukacji i opieki nad dziećmi	13
	3. Ochrona zdrowia i profilaktyka.....	15
	4. Bezpieczeństwo publiczne	19
	5. Podmioty ekonomii społecznej.....	20
	6. Organizacje społeczne	22
	7. Kultura i edukacja	25
	8. Bezrobocie	30
	9. Podmioty gospodarcze	32
	10. Zasoby przyrodnicze i turystyczne.....	34
V.	Charakterystyka pomocy społecznej na terenie gminy Złoceniec	39
	1. Beneficjenci pomocy społecznej.....	39
	2. Pomoc finansowa i niefinansowa	41
	3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej	43
	4. Wsparcie w postaci dożywiania.....	45
	5. Świadczenia, usługi opiekuńcze i wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	45
	6. Asystent rodziny	51
	7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej	54
	8. Najważniejsze zdiagnozowane problemy społeczne w gminie Złoceniec.....	59
VI.	Analiza SWOT	63

VII.	Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią oraz misja i wizja rozwoju gminy	67
VIII.	Cele strategiczne i operacyjne	70
IX.	Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi	72
X.	Kierunki działań w ramach polityki społecznej.....	73
XI.	System zarządzania, monitoringu i ewaluacji	84
XII.	Spis tabel i wykresów	86

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocieniec na lata 2026–2030 stanowi kluczowy dokument planistyczny, określający kierunki działań samorządu lokalnego w obszarze polityki społecznej. Jej celem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia, który umożliwi skuteczne reagowanie na potrzeby mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie rozwoju kapitału społecznego w gminie.

Dokument został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, analizę problemów oraz konsultacje z mieszkańcami, przedstawicielami instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i lokalnych liderów. Strategia uwzględnia zarówno uwarunkowania lokalne, jak i wyzwania wynikające z procesów demograficznych, ekonomicznych i społecznych zachodzących w skali kraju i regionu.

Wdrażanie Strategii będzie oparte na zasadach partnerstwa, partycypacji społecznej, równości szans oraz zrównoważonego rozwoju. Zakłada się, że realizacja celów strategicznych przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia więzi społecznych oraz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i wspólnoty.

Strategia obejmuje okres 5 lat – od 2026 do 2030 r. – i będzie podlegała regularnej ewaluacji, aby zapewnić jej aktualność i skuteczność w reagowaniu na zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze. Jest ona spójna z nadrzędnymi dokumentami planistycznymi gminy, w tym ze Strategią Rozwoju Gminy Złocieniec, a także z dokumentami krajowymi i regionalnymi w zakresie polityki społecznej.

II. Podstawa prawna

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego i jednocześnie wypełnia zalecenia art. 16 b pkt 2 wspomnianej ustawy w zakresie zawartości dokumentu, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej,
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz ram finansowych i wskaźników działań.

Do aktów prawnych regulujących treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Złocieniec na lata 2026-2032 można zaliczyć ponadto:

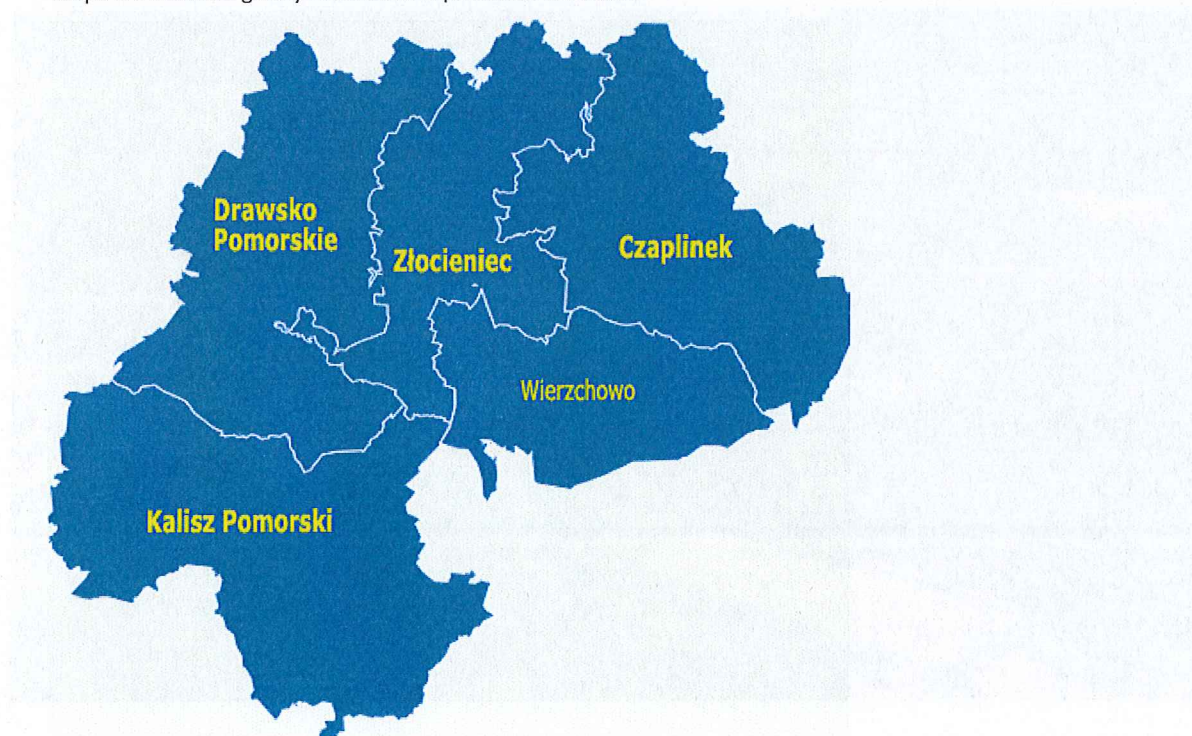
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawę z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

III. Ogólna charakterystyka gminy Złocieniec

Gmina Złocieniec to gmina miejsko-wiejska położona w województwie zachodniopomorskim, w powiecie drawskim. Od wschodu graniczy z gminą Czaplinek, od południowego wschodu z gminą Wierzchowo, od południa z gminą Kalisz Pomorski, od zachodu z gminą Drawsko Pomorskie, a na odcinku ok. 1,2 km z gminą Połczyn Zdrój (powiat świdwiński).

Powierzchnia gminy Złocieniec wynosi 279,9 km². W skład gminy wchodzi 17 sołectw, do których należą: Bobrowo, Bolegorzyn, Chlebowo, Cieminko, Cieszyno, Darskowo, Gronowo, Kosobudy, Lubieszewo, Nowe Worowo, Płocie, Rzęśnica, Siecino, Smołdzięcino, Stare Worowo, Stawno, Warnięg oraz jedna jednostka pomocnicza – Osiedle Budowo.

Mapa 1 Położenie gminy Złocieniec w powiecie drawskim

Źródło: <https://www.google.com/>

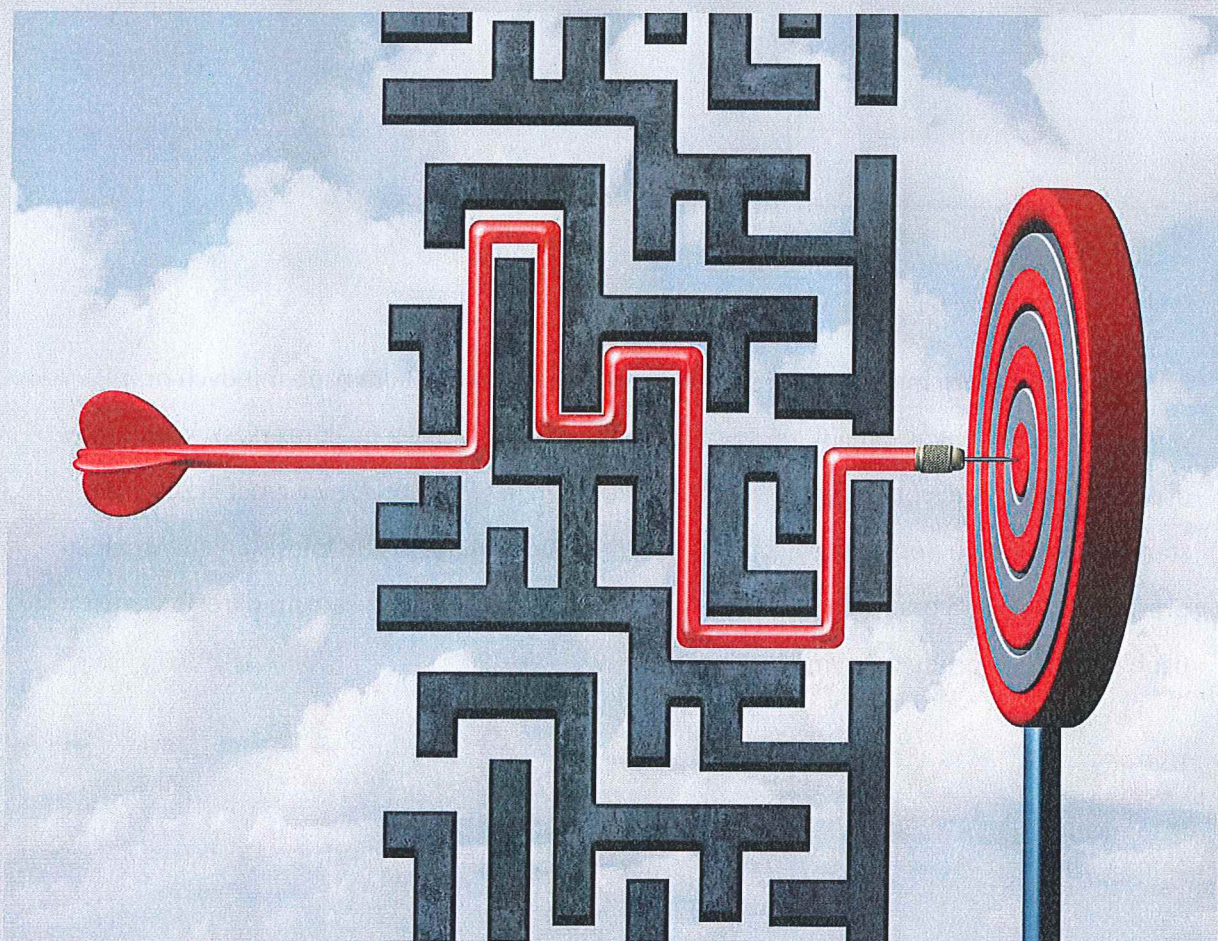
Gmina Złocieniec położona jest na Pojezierzu Drawskim i Równinie Wałeckiej. Północna część gminy położona jest w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego. W granicach gminy znajdują się 2 rezerваты przyrody: Jezioro Czarnówek i Jezioro Morzysław oraz cztery jeziora: Lubie, Siecino, Wąsosze i Wilczkowo. Z jeziora Drawsko przez jezioro Krosino, Złocieniec, Drawsko Pomorskie i jezioro Lubie przepływa rzeka Drawa. W okolicach Rzęśnicy wypływa z niej rzeka Kokna, obie są dostępne dla organizacji spływów kajakowych. Obszary objęte

ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 zajmują znaczną część gminy. Obejmują one Specjalne obszary ochrony siedlisk: Jezioro Lubie i Dolinę Drawy o wielkości 15 046,7 ha, jezioro Czaplineckie o powierzchni 31 949,3 ha oraz specjalne obszary ochrony ptaków Ostoja Drawska o powierzchni 153 906,1 ha. Dzięki swemu położeniu wśród lasów (36% całego obszaru gminy) i jezior (16,5% całego obszaru gminy) oraz walorom krajobrazowym gmina Złocieniec jest doskonałym miejscem do wypoczynku i uprawiania turystyki.

Ukształtowanie terenu warunkuje jego zróżnicowane społeczno-gospodarcze wykorzystanie. Słabe gleby porastane są przez łąki i lasy. Znaczną część powierzchni zajmują jeziora. Obszar gminy rozciąga się między jeziorami Lubie, Drawsko i Siecino. Użytki rolne obejmują 36% powierzchni gminy. Prawie 80% użytków rolnych stanowią grunty orne.

**CZĘŚĆ
DIAGNOSTYCZNA
DIAGNOZA
SPOŁECZNO-
GOSPODARCZA GMINY**

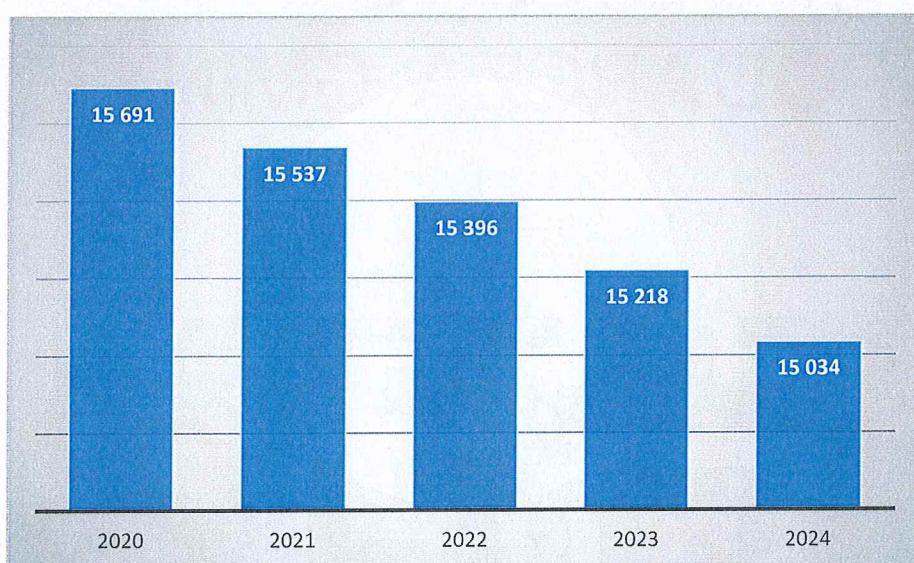
IV. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze gminy Złocieniec

1. Demografia i zmiany demograficzne

Według danych GUS BDL za dzień 31 grudnia 2024 r. gminę Złocieniec zamieszkiwało łącznie 15 034 mieszkańców, w tym 7 714 kobiet. Gmina charakteryzuje się ogólnym spadkiem liczby mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 657 osób.

Depopulacja jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, w tym również dotyczy gminy Złocieniec.

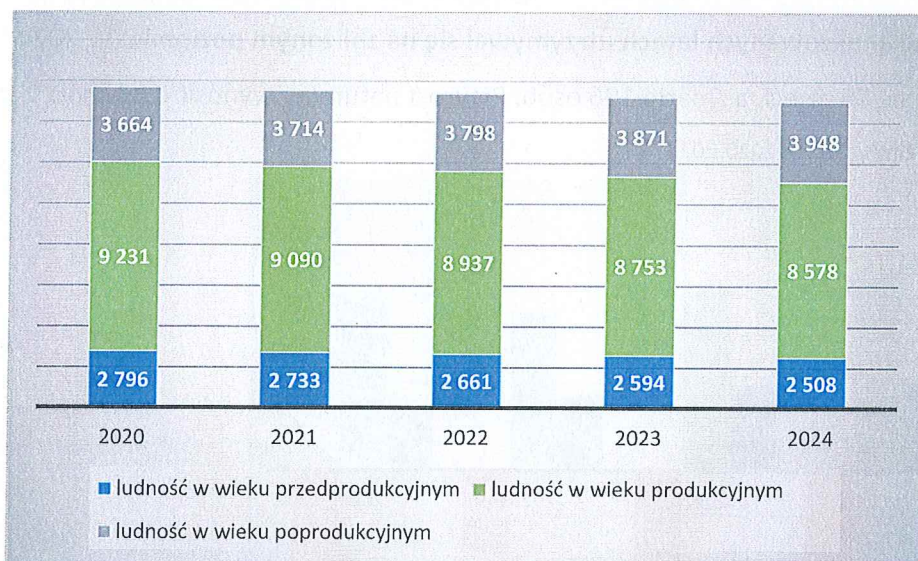
Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko depopulacji mieszkańców gminy dotyczy przede wszystkim osób młodych oraz w wieku produkcyjnym. Wieloletni spadek liczby urodzeń wpływa na coraz niższy stan liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, a systematyczny wzrost liczby osób starszych – w wieku poprodukcyjnym. W latach 2020-2024 ubyło 288 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz 653 osoby w wieku produkcyjnym. W tym samym okresie wzrost osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 284 osoby.

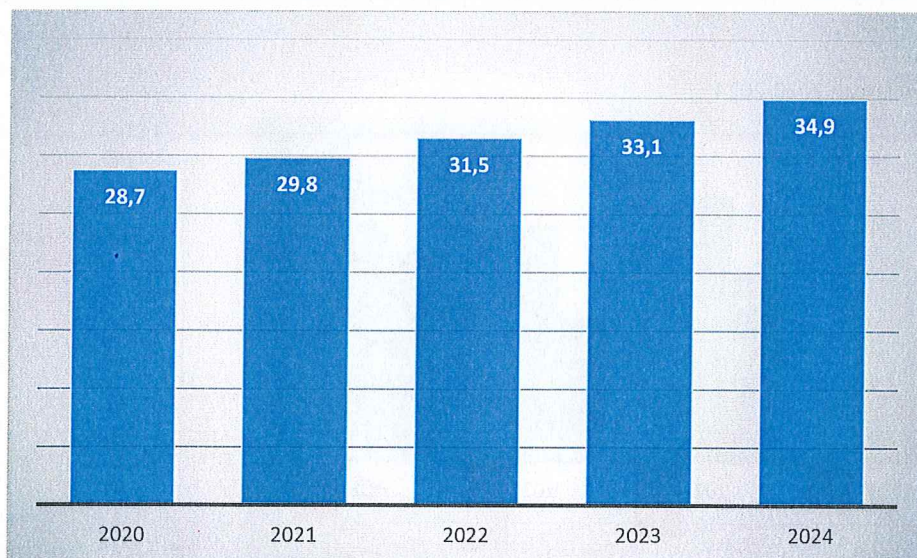
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, w 2024 r. dla gminy Złoceniec wynosił 34,9 punktów procentowych. W stosunku do roku 2020 uległ on zwiększeniu o 6,2 punkty procentowe, **co wskazuje na znaczny i systematyczny wzrost liczby osób starszych** na terenie gminy.

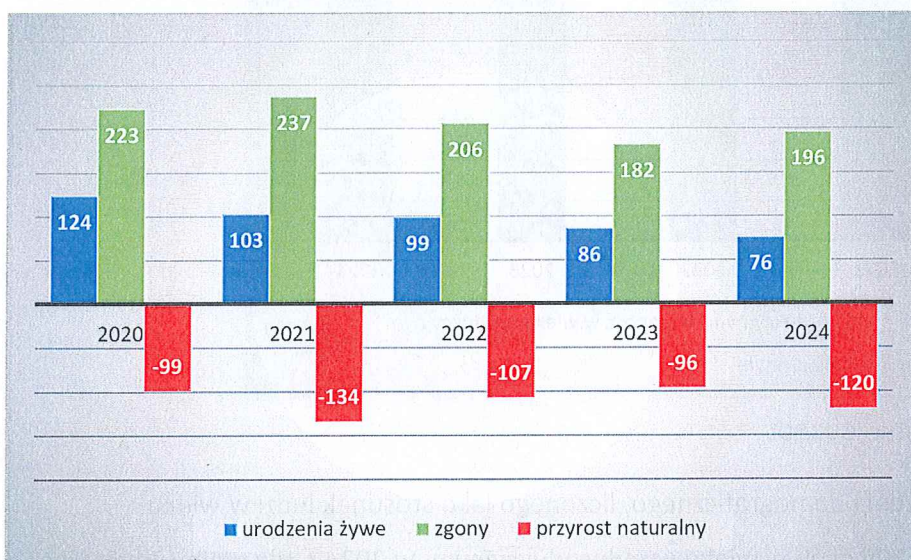
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Złocieniec wynika głównie z **ujemnego przyrostu naturalnego**, który w analizowanych latach utrzymywał się na zbliżonym poziomie. W 2024 r. w gminie urodziło się 76 dzieci, a zmarło 196 osób. Przyrost naturalny wynosił -120 osób.

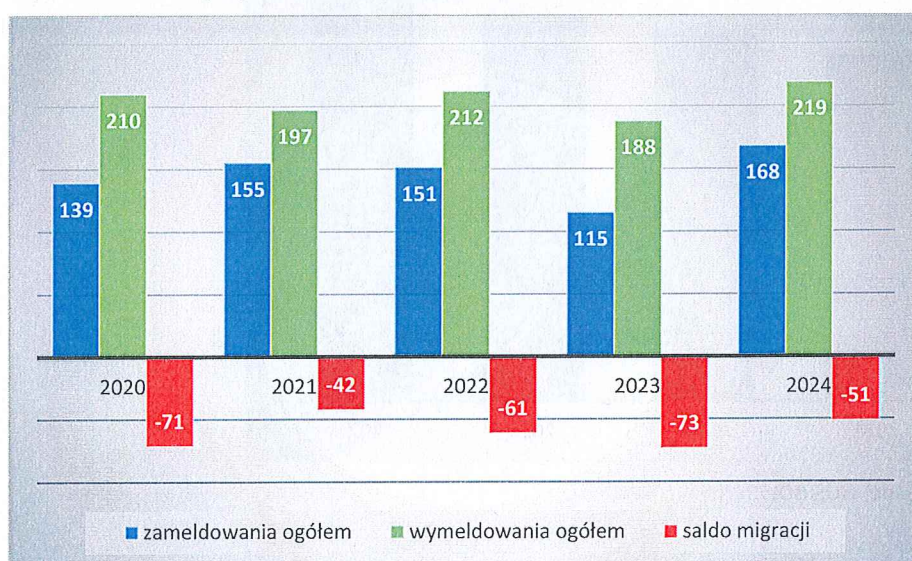
Wykres 4 Przyrost naturalny w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Kolejnym analizowanym zjawiskiem demograficznym na terenie gminy jest saldo migracji, które w analizowanych latach utrzymywało się również na **ujemnym poziomie**. W 2024 r. odnotowano 168 zameldowań oraz 219 wymeldowań, co dało saldo migracji na poziomie -51 osób.

Wykres 5 Saldo migracji w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy – określane mianem depopulacji – stanowi jedno z kluczowych wyzwań, szczególnie dla samorządów, takich jak gmina Złocieniec. Zjawiska takie jak ogólny spadek populacji, wzrastający udział osób starszych, ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji wskazują na istotne zmiany demograficzne zachodzące na tym obszarze, które wpisują się w szersze tendencje obserwowane w województwie zachodniopomorskim. Z punktu widzenia sytuacji społecznej nie są to zjawiska korzystne, ponieważ prowadzą do zmniejszenia liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym przy równoczesnym zwiększaniu się populacji seniorów. W konsekwencji w nadchodzących latach lokalna polityka społeczna będzie musiała położyć szczególny nacisk na wsparcie tej grupy – zarówno poprzez rozwój i intensyfikację usług pomocowych, jak i poprzez tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji oraz integracji osób starszych w życiu wspólnoty.

2. System edukacji i opieki nad dziećmi

System edukacji na terenie gminy Złocieniec jest rozwinięty i obejmuje następujące podmioty:

- Żłobek w Złocieniu, ul. Elizy Orzeszkowej 2a,
- Przedszkole im. Zajączka Złocieniaszka w Złocieniu, ul. Orzeszkowej 2,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Złocieniu, ul. I Dywizji Wojska Polskiego 4a,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Żołnierza Polskiego w Złocieniu, ul. Czwartaków 2,
- Szkoła Podstawowa w Nowym Worowie.

Żłobek w Złocieniu zapewnia 30 miejsc. Liczba dzieci uczęszczających do żłobka według płci (na dzień 31.12.2024 r.) wynosiła: 13 dziewczynek i 17 chłopców. Na podstawie art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 15.05.2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” na dzień 31.12.2024 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał prawo do świadczenia w żłobku dla 26 dzieci uczęszczających do placówki. Żłobek zatrudnia 10 pracowników na umowę o pracę (pracownicy administracyjni oraz obsługa techniczna), a także 5 osób z tytułu umów cywilnoprawnych (w tym: pielęgniarka, logopeda, nauczyciel pedagogiki specjalnej / nauczyciel surdopedagogiki i oligofrenopedagogiki, nauczyciel języka angielskiego, konserwator).

We wrześniu 2024 r. w przedszkolu przebywało 289 wychowanków w 13 oddziałach wychowawczych. W przedszkolu zatrudniano w przeliczeniu na pełne etaty według stanu na 30.09.2024 r.: **19,48 nauczycieli**, w tym: 10,04 nauczycieli początkujących, 5,44 nauczycieli mianowanych i 4 nauczycieli dyplomowanych.

We wrześniu 2024 r. naukę w szkołach podstawowych w gminie Złocieniec rozpoczęło **1 135 uczniów** w 59 oddziałach. W Szkole Podstawowej w Nowym Worowie funkcjonuje również oddział przedszkolny (2 grupy), do którego uczęszczało 35 dzieci. Do jednego oddziału w szkole podstawowej uczęszczało średnio 20 uczniów, najwięcej w Szkole Podstawowej nr 1 w Złocieniu - 22 uczniów, w Szkole Podstawowej nr 3 w Złocieniu - 16 uczniów, najmniej w Szkole Podstawowej w Nowym Worowie - 14 uczniów. W szkołach zatrudniano w przeliczeniu na pełne etaty według stanu na 30.09.2024 r.: **98,18 nauczycieli**, w tym: 14 nauczycieli początkujących, 15,62 nauczycieli mianowanych i 68,56 nauczycieli dyplomowanych.

Gmina w zakresie realizacji zadań własnych zapewniała transport do placówek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy. Miesięcznie (stan na grudzień 2024 r.) **200 uczniów** oraz dzieci 5 i 6-letnich **dojeżdżało** do publicznych szkół i przedszkola transportem zapewnianym przez gminę Złocieniec.

W ramach działań podejmowanych przez szkoły i przedszkole nakierowanych na kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zorganizowane zostały:

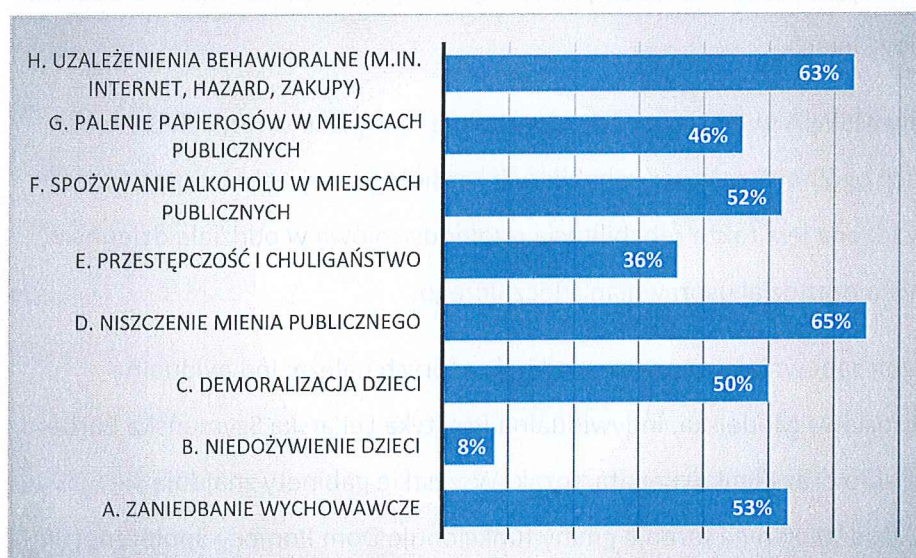
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne,
- zajęcia rewalidacyjne,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia logopedyczne,
- porady i konsultacje dla uczniów i rodziców,
- opracowane zostały indywidualne programy edukacyjne dla uczniów, w tym: programy edukacyjno-terapeutyczne dla uczniów z niepełnosprawnościami.

Placówki edukacyjne z terenu gminy Złocieniec biorą czynny udział w realizacji różnych przedsięwzięć edukacyjno-wychowawczych, kształtując tym samym i rozwijając zainteresowania uczniów. Dodatkowo pozyskują także środki zewnętrzne na realizację

różnych przedsięwzięć edukacyjnych oraz modernizację bazy dydaktycznej. W placówkach prowadzone są także dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, które wspierają wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Z przeprowadzonych danych wynika, że głównym problemem społecznym w odniesieniu do dzieci i młodzieży z gminy Złocieniec są: niszczenie mienia publicznego (65%) oraz uzależnienia behawioralna, do których zaliczają się uzależnienia od telefonu, internetu, zakupów itp. (63%). Kolejnym dostrzegalnym problemem przez mieszkańców gminy są: zaniedbania wychowawcze (53%), spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (52%) oraz demoralizacja dzieci (50%).

Wykres 6 Opinia respondentów dotycząca problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

3. Ochrona zdrowia i profilaktyka

System ochrony zdrowia w gminie Złocieniec zapewniają: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Złocińcu, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej „Medica” oraz Przychodnię Zdrowia „Mysik-Med.”. Dodatkowo dostępność artykułów medycznych jest gwarantowana przez

6 działających aptek:

- Apteka Deszczowa, ul. Piłsudskiego 11,
- Apteka Pomorska, ul. Wyzwolenia 2
- Apteka Hipokrates, ul. Pl. 650-lecia,
- Apteka Gemini, ul. 5 Marca 13,

- Apteka Puls – Sieć Dobrych Aptek, ul. Włókiennicza 11d,
- Apteka Centrum Zdrowia, ul. Połczyńska 10.

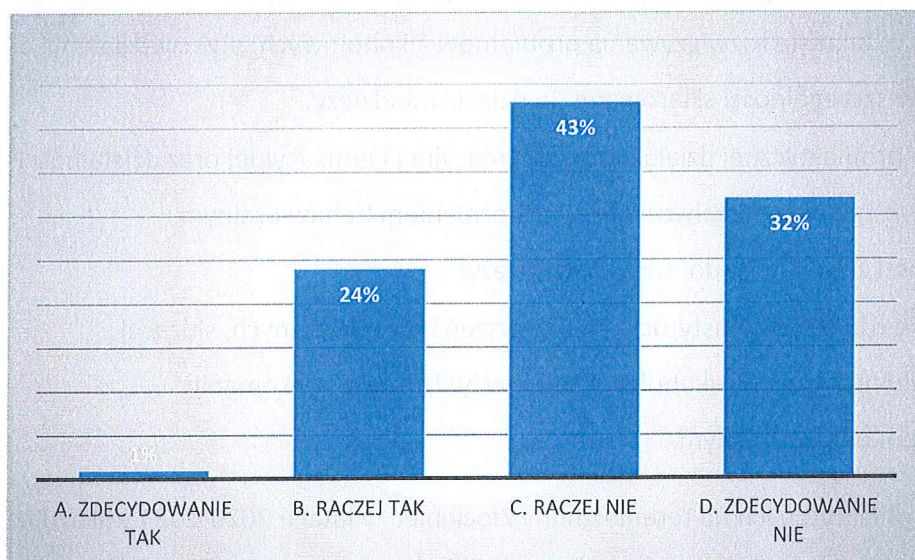
Drawskie Centrum Specjalistyczne świadczy usługi medyczne w ramach izby przyjęć, szpitalnego oddziału ratunkowego, bloku operacyjnego, 6-ciu oddziałów: chirurgicznego, ortopedycznego, intensywnej terapii, pediatryczno – neonatologicznego, ginekologiczno – położniczego i wewnętrznego, 9-ciu poradni specjalistycznych: chirurgii urazowo – ortopedycznej, ginekologiczno – położniczej, gruźlicy i chorób płuc, diabetologicznej, otolaryngologicznej, gastroenterologicznej, rehabilitacja i medycyny pracy oraz pracowni diagnostycznych: kardiologicznej, gastrologicznej, USG, RTG oraz laboratorium. Szpital posiada podpisany kontrakt z NFZ, który obejmuje wszystkie świadczenia realizowane w ww. oddziałach i poradniach.

Szpital Specjalistyczny MSWiA w Złocieniu świadczy usługi medyczne w ramach 3 oddziałów: rehabilitacji ogólnoustrojowej, rehabilitacji kardiologicznej, rehabilitacji neurologicznej. Prowadzona jest także rehabilitacja ogólnoustrojowa w oddziale dziennym, poradnia rehabilitacyjna oraz dział usprawniania leczniczego.

Pomoc stomatologiczną zapewniają cztery placówki, do których należą: Indywidualna Praktyka Lekarska Mirosława Modelska, Indywidualna Praktyka Lekarska Szymańska Barbara, Marta Wyszowska-Pudło oraz Klinika+Renata Kozak. Wszystkie gabinety znajdują się na terenie Złocienia. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Darskowie oraz Powiatowy Dzienny Dom Samopomocowy Ośrodek Rehabilitacyjno-Kulturalny w Drawsku Pomorskim.

W opinii mieszkańców gminy Złocieniec dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest wystarczający dla 24% badanych. Zdecydowana większość respondentów z terenu gminy jest zdania, że dostęp do placówek zdrowotnych w gminie (w tym głównie do lekarzy specjalistów) jest niewystarczający (75%). Gmina boryka się z ogólnopolskimi problemami w dostępie do specjalistycznej opieki zdrowotnej, brakami kadrowymi, ograniczonymi środkami finansowymi na rozwój podstawowej opieki medycznej.

Wykres 7 Opinia respondentów na temat dostępu do placówek opieki zdrowotnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Gmina Złocieniec realizuje działania w zakresie profilaktyki zdrowia. W latach poprzednich mieszkańcy mieli możliwość skorzystania m.in. z następujących programów zdrowotnych:

- Ogólnopolski Program Profilaktyki Czerniaka,
- Program Profilaktyki Raka Piersi – etap podstawowy - badania mammograficzne dla kobiet w wieku 50-69 lat,
- Pilotażowe, bezpłatne badania markerów nowotworowych dla mieszkańców miasta i gminy Złocieniec,
- Bezpłatne szczepienia przeciw HPV.

Dodatkowo na terenie gminy Złocieniec w 2024 r. obowiązywał „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024–2027” przyjęty Uchwałą Nr LXIX/652/2023 z 28 grudnia 2023 r. Program był w trakcie obowiązywania zmieniany Uchwałą Nr VII/93/2024 z 19 grudnia 2024 r. Program zakłada realizację następujących celów:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków i czynności.
- Udzielenie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków i czynności, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym.

Realizacja działań profilaktycznych na terenie gminy Złocieniec w latach 2020-2024 wskazuje na wzrost działań i tym samym wzrost liczby uczestników organizowanych działań.

W badanym okresie realizowano szereg programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży, organizowano spektakle, prelekcje i pogadanki, a także festyny profilaktyczne, konkursy, zajęcia pozalekcyjne. Liczba uczestników w/w działań systematycznie rosła.

Tabela 1 Liczba uczestników programów profilaktycznych realizowanych na terenie gminy w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
	Liczba uczestników				
Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	1 086	1 410	1 359	1 362	1 305
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	1 288	1 335	1 267	1 322	1 385
Spektakle	280	350	1 301	986	545
Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	816	835	786	783	995
Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady)	440	475	480	670	545
Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.):	303	315	380	378	430
Pozalekcyjne zajęcia sportowe	280	235	320	365	430
Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	0	0	0	0	0

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocińcu

4. Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z kluczowych zadań gminy jest dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców i porządek publiczny. Na terenie gminy Złocieniec odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa publicznego są: **Straż Miejska** oraz **Ochotnicze Straże Pożarne**.

W 2022 r. złocieniecka Straż Miejska przeprowadziła 195 interwencji zgłaszanych przez mieszkańców, z czego interweniowano w sprawie zwierząt 82 razy, w sprawie ruchu drogowego – 16 razy, ochrony środowiska – 53 razy, w sprawach innych – 44 razy.

Realizowano również sprawy z zakresu: ruchu drogowego (66), zwierząt (187), ochrony środowiska (36). W ramach spraw społecznych interweniowano 8 razy, w ramach ochrony ładu i porządku – 135 razy, utrzymania czystości i porządku – 79 razy. Ujawniono 207 wykroczeń w ruchu drogowym, w tym wystawiono 83 wezwań dla kierujących pojazdami za niewłaściwe parkowanie pojazdów, przeprowadzono 22 kontrole spalania w piecach CO.

W ramach współpracy z Policją odbywały się wspólne służby. Udostępniono organom ścigania nagrania 14 zdarzeń zarejestrowanych przez monitoring wizyjny miasta. W trakcie wykonywanych czynności ujawniono 230 wykroczeń, w stosunku do sprawców wykroczeń zastosowano 101 pouczeń, nałożono 118 mandatów karnych, na kwotę 22 250 zł oraz skierowano 11 wniosków o ukaranie przed Sądem.

W roku 2024 w ramach „Organizacji działań i ochrony mieszkańców miasta i gminy Złocieniec” WOPR PD realizowała zadanie zlecone pn. „Obsługa ratownictwa wodnego”. Koszt zadania wyniósł 50 000,00 zł.

Na terenie gminy Złocieniec nad bezpieczeństwem czuwają również Ochotnicze Straże Pożarne (OSP), do których należą: OSP Złocieniec, OSP Nowe Worowo, OSP Warnięg, OSP Lubieszewo, OSP Cieminko, OSP Chlebowo oraz OSP Siecino. W 2024 r. w ramach poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy Złocieniec doposażono wszystkie OSP w nowy sprzęt i odzież ochronną potrzebne do akcji ratowniczych.

W 2024 r. OSP z terenu gminy Złocieniec interweniowały 278 razy. Najwięcej akcji ratowniczych dotyczyło innych zdarzeń (206). Odnotowano 72 wyjazdy do pożarów oraz 111 wyjazdów gospodarczych. Przeprowadzono 11 akcji w formie ćwiczeń. Największą liczbę interwencji w 2024 r. przeprowadziła OSP Złocieniec (291 wyjazdów).

Tabela 2 Wykaz zdarzeń i działalność OSP z terenu gminy w 2024 r.

Jednostka	KSRG	Pożary	Inne zdarzenia	Falszywe alarmy	Ćwiczenia	Wyjazdy gospodarcze	Razem
OSP Złocieniec	TAK	51	151	11	3	86	291
OSP Nowe Worowo	TAK	11	30	0	2	7	50
OSP Warnięg	NIE	3	5	0	2	10	20
OSP Lubieszewo	NIE	3	13	0	2	7	25
OSP Chlebowo	NIE	4	7	0	2	1	14
OSP Cieminko	NIE	0	0	0	0	0	0
OSP Siecino	NIE	0	0	0	0	0	0
Razem	x	72	206	11	11	111	400

Źródło: Raport o stanie gminy Złocieniec za rok 2022, s. 96.

5. Podmioty ekonomii społecznej

Podmioty ekonomii społecznej (PES) to organizacje, które łączą działalność gospodarczą lub usługową z działaniami na rzecz dobra wspólnego – czyli realizują cele społeczne, a nie wyłącznie ekonomiczne. Ich celem jest aktywizacja zawodowa, integracja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale chorych, rodzin w trudnej sytuacji).

Typowe formy prawne podmiotów ekonomii społecznej:

- Spółdzielnie socjalne (np. spółdzielnie osób bezrobotnych lub niepełnosprawnych),
- Centra Integracji Społecznej (CIS) i Kluby Integracji Społecznej (KIS),
- Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ),
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ),
- Stowarzyszenia i fundacje prowadzące działalność odpłatną lub gospodarczą,
- Spółki non profit, w których zyski przeznaczane są na cele społeczne,
- Kooperatywy, spółdzielnie pracy, organizacje pozarządowe realizujące projekty integracyjne i usługowe.

Podmioty ekonomii społecznej (takie jak spółdzielnie socjalne, CIS, KIS, fundacje zatrudniające osoby zagrożone wykluczeniem) tworzą miejsca pracy i ścieżki powrotu na rynek pracy dla osób, które nie radzą sobie w systemie rynkowym – np. długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, samotnych rodziców. Ich brak skutkuje brakiem lokalnych programów reintegracji zawodowej, koniecznością odsyłania mieszkańców do instytucji w innych powiatach, mniejszymi szansami na trwałe usamodzielnienie osób korzystających z pomocy OPS, a także utrzymywanie się zależności od świadczeń społecznych (zamiast ich wygaszania poprzez pracę i integrację).

Na terenie gminy Złocieniec funkcjonują następujące podmioty ekonomii społecznej:

- **Międzygminne Centrum Integracji Społecznej w Złocięcu** - podmiot zatrudnienia socjalnego, działający na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Jego rdzeniem jest **reintegracja społeczna i zawodowa** osób zagrożonych wykluczeniem (np. długotrwale bezrobotnych, osób w kryzysie bezdomności, osób z niepełnosprawnościami, osób uzależnionych, osób po opuszczeniu zakładów karnych itd.). MCIS w Złocięcu prowadzi działalność usługowo-wytwórczą w formie następujących grup: remontowo-budowlanej (prace remontowe/budowlane), ogrodniczo-porządkowej (utrzymanie terenów, porządkowanie), rękodzielniczo-poligraficznej (rękodzieło / elementy prac „poligraficznych”), krawiecko-gastronomicznej (szycie oraz działania około-gastronomiczne).
- **Złocieniecka Spółdzielnia Socjalna** - to lokalne przedsiębiorstwo społeczne w formie spółdzielni socjalnej, które łączy świadczenie usług (głównie sprzątanie/porządek i potencjalnie tereny zieleni) z celem reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem – zgodnie z ustawowym modelem spółdzielni socjalnej.
- **Stowarzyszenie SEMAFOR w Złocięcu** - Międzygminne Centrum Integracji Społecznej, którego celem jest integracja i reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dostępność PES na terenie gminy Złocieniec zwiększa zdolność gminy do realizacji zadań społecznych i komunalnych w sposób efektywny kosztowo, łącząc świadczenie usług (np. porządkowych/utrzymywania zieleni) z reintegracją zawodową i społeczną mieszkańców. Obecność MCIS, spółdzielni socjalnej i stowarzyszenie „Semafor” tworzy lokalną infrastrukturę włączenia społecznego, która ułatwia zlecanie zadań publicznych i budowanie

partnerstw projektowych. Realizacja polityki społecznej w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocieniec na lata 2026-2030 powinna uwzględniać aspekt wspierania działających PES na terenie gminy, a także budowania i tworzenia kolejnych podmiotów ekonomii społecznej, aby przeciwdziałać marginalizacji osób wykluczonych oraz budować odpowiedni system wsparcia dla osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami i z innymi specjalnymi potrzebami.

6. Organizacje społeczne

W każdej gminie działalność organizacji pozarządowych stanowi istotny zasób wspierający rozwój społeczności lokalnej. Prowadzą one aktywność w takich dziedzinach jak kultura, profilaktyka, pomoc społeczna, promocja sportu, organizacja czasu wolnego i rekreacja. Dzięki realizacji swoich statutowych celów, inicjują liczne wydarzenia o zróżnicowanym charakterze, wpływając tym samym na kształtowanie życia społecznego. Ich obecność przyczynia się także do wzbogacenia oferty edukacyjnej i rekreacyjnej dla mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Złocieniec funkcjonuje kilkadziesiąt organizacji pozarządowych, działających w formie stowarzyszeń czy fundacji. Według wykazu dostępnego na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Złocieniec są to:

- Caritas Parafii P.W. Wniebowzięcia NM Panny w Złocieniu,
- Fundacja "Magia Serca",
- Grupa Poszukiwawczo-Nurkowa WZ WOPR Złocieniec,
- Koło nr 13 Związku Żołnierzy Wojska Polskiego w Złocieniu,
- Klub Sportowy Akademia Piłkarska Złocieniec,
- Klub Strzelecki "Cel" Złocieniec,
- Klub Walki „Washi” w Broczynie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Cieszynie,
- Lokalna Organizacja Turystyczna Pojezierza Drawskiego w Złocieniu,
- Miejski Klub Sportowy „Olimp” Złocieniec,
- Międzyszkolny Klub Sportowy "Junior" w Złocieniu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chlebowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Warniłęgu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Złocieniu,

- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów I Inwalidów w Złocieniu,
- Polski Związek Działkowców Stowarzyszenie Ogrodowe Rodzinny Ogród Działkowy "Krokus" w Złocieniu,
- Polski Związek Działkowców Stowarzyszenie Ogrodowe Warszawa Rodzinny Ogród Działkowy "Tulipan" w Złocieniu,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Złocieniu,
- Stowarzyszenie Dobrzy Ludzie,
- Stowarzyszenie Green World,
- Stowarzyszenie Przyrodników Ostoja Pomorska,
- Stowarzyszenie SEMAFOR w Złocieniu,
- Stowarzyszenie Turystyczno-Wędkarskie „Wędkarskie Opowieści” w Złocieniu,
- Stowarzyszenie Złocieniecki Uniwersytet Trzeciego Wieku Im. Grażyny Michałowskiej-Jurskiej,
- Stowarzyszenie Złocieniecka Orkiestra Dęta,
- Uczniowski Klub Sportowy "Szkwał" w Złocieniu,
- Uczniowski Klub Sportowy "Traper" w Złocieniu,
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Powiatu Drawskiego,
- Złocieniecka Akademia Kick Boxingu w Złocieniu,
- Złocieniecki Klub Morsów,
- Złocienieckie Towarzystwo Tenisa Stołowego w Złocieniu,
- Zrzeszenie Podmiotów Gospodarczych w Złocieniu,
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej I BWP w Złocieniu,
- Związek Sybiraków, Koło Terenowe w Złocieniu.

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych na obszarze gminy odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu rozwoju społecznego jej mieszkańców. Stowarzyszenia angażują dzieci i młodzież, wspierają aktywność osób starszych, rozwijają pasje dorosłych oraz propagują sport, rekreację i aktywne formy spędzania wolnego czasu. Poprzez świadczenie różnorodnych usług na rzecz lokalnej społeczności, organizacje te przyczyniają się do poprawy jakości życia, przeciwdziałają zjawiskom patologicznym oraz wspierają integrację mieszkańców i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi przyjmuje każdego roku dwojaki charakter. Z jednej strony gmina Złocieniec udziela wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych organizowanych przez podmioty III sektora, z drugiej wpiera organizacje w formie niefinansowej, poprzez pomoc w realizacji wielu działań, doradztwo, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i rzeczowe. W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi gmina Złocieniec udostępniła nieodpłatnie lokale użytkowe na prowadzenie działalności statutowej 18 organizacjom pozarządowych.

W roku 2024 gmina Złocieniec zleciła na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację:

- 1) jednego zadania w zakresie kultury,
- 2) dwóch zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- 3) jednego zadania w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych ukierunkowanej na integrację społeczności,
- 4) jednego zadania w zakresie integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

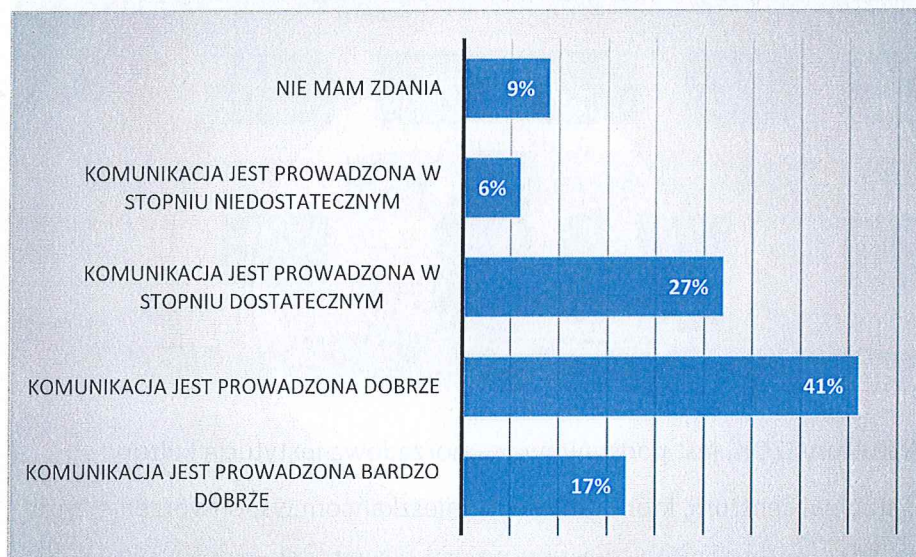
W 2024 roku na zadania w zakresie sportu w budżecie gminy Złocieniec wydzielona została kwota dotacji celowych w wysokości 370 000,00 zł. Gmina zawarła 10 umów dotacji z 9 klubami sportowymi. Dofinansowanie z budżetu gminy Złocieniec wynosiło 90% kosztów całkowitych realizacji zadań publicznych w zakresie sportu i kultury. Realizacja zadań klubów sportowych dotyczyła organizacji zajęć sportowych, szkolenia zawodników w różnych dyscyplinach sportu oraz udziału zawodników w zawodach, turniejach i regatach.

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym gmina Złocieniec podpisała umowy na realizację 5 zadań publicznych z 4 organizacjami (w tym z jedną w trybie pozakonkursowym) na łączną kwotę: 45 000,00 zł. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych ukierunkowanych na integrację społeczną w 2024 r. była realizowana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Drawy z Liderem Wałęckim” (kwota 7 000,00 zł), a integracja i reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym była prowadzona w formie realizacji zadania publicznego przez Stowarzyszenie „Semafor” (kwota 126 850,00 zł).

Współpraca samorządu z mieszkańcami gminy odbywa się poprzez dialog i wspieranie działalności III sektora. Dialog międzysektorowy stanowi ważne źródło budowania

społeczeństwa odpowiedzialnego za rozwój społeczny. Respondenci podczas badań społecznych wskazali, że komunikacja samorządu z mieszkańcami i lokalnymi liderami jest prowadzona dobrze (41%) oraz bardzo dobrze (17%). 27% badanych wskazało, że komunikacja ta jest prowadzona w sposób dostateczny – zadowalający.

Wykres 8 Opinia respondentów na temat komunikacji samorządu z mieszkańcami gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Rozwój i wsparcie aktywnych organizacji powinien stać się jednym z filarów strategii rozwoju społecznego, umożliwiając lepsze zaspokajanie potrzeb sportowych, rekreacyjnych i społecznych mieszkańców. W związku z tym działania samorządu lokalnego powinny koncentrować się na wspieraniu tworzenia oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych, które – obok instytucji kultury – mogą pełnić istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym gminy.

7. Kultura i edukacja

System instytucji kultury w gminie Złocieniec tworzy Złocieniecki Ośrodek Kultury, w struktury którego wchodzi: Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną, Kino „Mewa” oraz świetlice wiejskie.

Złocieniecki Ośrodek Kultury (ZOK) jest podstawową samorządową instytucją kultury w gminie Złocieniec i stanowi centrum, które umożliwia mieszkańcom współtworzenie życia kulturalnego miasta i gminy oraz prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z lokalną polityką kulturalną. ZOK realizuje cele w oparciu o podział pracy pomiędzy **Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną i Kino „Mewa”**, a także (w rozszerzeniu) poprzez **światlice wiejskie**. W ujęciu strategicznym ZOK jest „instytucją parasolową”: łączy ofertę wydarzeń (spektakle, koncerty, wystawy, spotkania), pracę z zespołami i sekcjami, działania edukacyjne oraz elementy infrastruktury (kino/biblioteka/światlice). To ważne, bo taki model zwiększa dostępność kultury (różne kanały dotarcia do mieszkańców) i ułatwia budowanie spójności społecznej przez regularne, lokalne aktywności integrujące grupy wiekowe i środowiska. ZOK realizuje również działania kulturalne i artystyczno-terapeutyczne dla osób z niepełnosprawnościami (np. zajęcia integracyjne i terapeutyczne o profilu artystycznym). To wzmacnia rolę ZOK jako instytucji nie tylko „eventowej”, ale także wspierającej dobrostan i uczestnictwo społeczne.

W 2024 r. Złocieniecki Ośrodek Kultury realizował swoje zadania statutowe zgodnie z przyjętym planem programowym i finansowym. Pracowały wszystkie filary instytucji tj. pracownice artystyczne, dział organizacji wydarzeń kulturalnych, kino, biblioteka, światlice wiejskie. Sekcje i zespoły pracujące w pracowniach artystycznych skupiają uczestników zajęć w różnych grupach wiekowych – dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy. Prowadzone były stałe

zajęcia zgodnie z ustalonym harmonogramem. Zorganizowane zostały różnotematyczne, interdyscyplinarne wydarzenia – spektakle teatralne, widowiska sceniczne, wystawy plastyczne, koncerty muzyczne, jarmarki świąteczne, warsztaty i spotkania tematyczne.

Biblioteka Publiczna (w strukturze ZOK) pełni funkcję stabilnego, codziennego komponentu systemu kultury: z jednej strony realizuje klasyczne zadania biblioteczne (gromadzenie, ochrona i udostępnianie zbiorów, wypożyczenia, wypożyczenia międzybiblioteczne), a z drugiej ma jasno wskazaną rolę w rozwoju czytelnictwa i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych mieszkańców Złocieńca i okolicznych gmin. W ujęciu strategicznym biblioteka to instytucja, która szczególnie dobrze działa na rzecz wyrównywania szans: jest dostępna także dla osób, które rzadziej uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych, i wspiera kompetencje (czytelnicze, informacyjne, edukacyjne), co przekłada się na kapitał społeczny i rozwój lokalny. Dodatkowo prowadzi szeroką współpracę biblioteki z bibliotekami szkolnymi i instytucjami upowszechniania kultury, co wzmacnia lokalny ekosystem edukacyjno-kulturalny.

Organizacyjnie biblioteka jest elementem ZOK (w BIP ZOK wskazano m.in. funkcję kierownika Biblioteki Publicznej w strukturze instytucji), co ułatwia koordynację działań i wspólne inicjatywy.

Kino „Mewa” funkcjonuje jako część ZOK i odpowiada za organizowanie projekcji filmowych oraz prowadzenie działalności edukacyjnej upowszechniającej wiedzę o filmie.

Z perspektywy strategii rozwoju kultury kino jest ważne z dwóch powodów. Po pierwsze, zwiększa **różnorodność oferty** (kultura audiowizualna jako równorzędny obszar obok wydarzeń scenicznych czy biblioteki). Po drugie, ma potencjał do działań edukacyjnych (seanse tematyczne, wprowadzanie do języka filmu, inicjatywy dla szkół), co buduje kompetencje kulturowe mieszkańców i przyciąga grupy, które często „wchodzą w kulturę” właśnie przez film.

W 2024 r. kino „Mewa” w Złocieńcu kontynuowało swoją misję dostarczania różnorodnej i wysokiej jakości rozrywki oraz edukacji dla mieszkańców Złocieńca, powiatu drawskiego oraz turystów. Analizując potrzeby publiczności, kino konsekwentnie dostarczało repertuar, który przyciągał widzów w różnym wieku i o różnej wrażliwości od najmłodszych po seniorów. W ciągu 2024 r. odbyło się 646 seansów, z czego 139 seansów kina europejskiego oraz 169 seansów produkcji polskiej. Dzięki szerokiej gamie filmów kino przyciągnęło 20 774

widzów. Należy podkreślić, że kino kierowało swoją ofertę do różnych grup wiekowych, obejmując filmy dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Repertuar obejmował różnorodne gatunki filmowe w tym Sci-Fi, dramaty, komedie, animacje zapewniając zróżnicowaną ofertę dla każdego odbiorcy. W ramach **cyklu Kino-Szkoła** proponowane są seanse filmowe o wartościach edukacyjnych i wychowawczych, poprzedzone prelekcją. Projekt Kino-Szkoła skierowany jest do wszystkich uczniów szkół powiatu drawskiego. Uczestnikami cyklu są uczniowie szkół podstawowych ze Złocienca, Nowego Worowa, Wierzchowa, Zespołu Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie oraz DPS Darskowo. W każdą pierwszą środę miesiąca Ośrodek proponuje filmy w ramach Złocienieckiego Koła Filmowego, przy których odbywa się prelekcja, a po filmie jest możliwość dyskusji na temat obejrzanego obrazu. Dodatkowo podczas ferii zimowych i wakacji organizowane były seanse dla dzieci w godzinach przedpołudniowych, aby zapewnić rozrywkę i edukację w tym okresie.

W 2024 r. Złocieniecki Ośrodek Kultury realizował projekt **modernizacji Kina „Mewa”**, który polegał na wymianie ekranu kinowego. Dzięki dofinansowaniu z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w wysokości 19 000 zł oraz wkładowi własnemu Ośrodka w kwocie 20 450 zł zrealizowano inwestycję, która znacząco poprawiła jakość wizualną seansów filmowych.

W 2024 r. Złocieniecki Ośrodek Kultury podpisał umowę z Narodowym Instytutem Muzyki i Tańca z siedzibą w Warszawie na realizację projektu **„Lokalni muzycy w wirtualnej przestrzeni”**. Projekt był częścią Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Obejmował współpracę z lokalnymi muzykami oraz specjalistami od technologii cyfrowych. Dzięki temu zaprezentowano dorobek artystyczny lokalnej społeczności i zwiększono dostępność kultury w przestrzeni internetowej.

Również w 2024 r. w ramach programu **Bardzo Młoda Kultura 2023-2025** w województwie zachodniopomorskim, realizowano projekt **„Wolontariusze Dobrej Zabawy”**. Razem z nieformalną grupą młodzieży oraz partnerem projektu Vanessą Event Wioletą Szczecińską, przygotowane zostały cztery spotkania dla lokalnej społeczności na czterech osiedlach gminy Złocieniec: osiedlu Budowo, osiedlu Czaplineckim, osiedlu Gronowskim i osiedlu Pomorskim. Podczas spotkań młodzież realizująca projekt animowała zarówno najmłodszych, jak i tych starszych mieszkańców, zapraszając do wspólnej zabawy i aktywności. Młodzież miała okazję sprawdzić się w roli organizatorów takich wydarzeń, prowadzących oraz miała okazję podszkolić swoje umiejętności animatora.

Świetlice wiejskie są natomiast „lokalnymi węzłami kultury” w sołectwach – dają możliwość prowadzenia działań animacyjnych i integracyjnych bliżej miejsca zamieszkania, bez konieczności dojazdu do centrum Złocieńca. W 2024 r. prowadzone były stałe zajęcia w świetlicach: Bobrowo, Bolegorzyn, Cieszyno, Chlebowo, Kosobudy, Lubieszewo, Nowe Worowo, Rzęsnica, Stare Worowo i Warnięg. W praktyce świetlice pełnią funkcję przestrzeni dla spotkań mieszkańców, zajęć, warsztatów i działań międzypokoleniowych – czyli takich form aktywności, które budują więzi społeczne i umożliwiają regularny kontakt z kulturą na obszarach wiejskich. Ważnym wątkiem jest też funkcja społeczna i profilaktyczna – w zadaniach świetlic pojawiają się działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz prowadzenie punktów wypożyczania książek, co łączy kulturę, integrację i zdrowie publiczne w jednym miejscu. W 2024 r. w świetlicach wiejskich realizowane były następujące działania:

- 1) stałe zajęcia: warsztaty interdyscyplinarne, w tym: warsztaty rękodzielnicze, warsztaty ogrodnicze, zajęcia manualne, warsztaty plastyczne, techniczne, kulinarne, ruchowe, warsztaty mydlarskie, warsztaty tworzenia świec żelowych i sojowych, warsztaty z tworzenia filmów: świąteczny klip i życzenia; publikacja klipu w mediach społecznościowych,
- 2) inicjatywy w partnerstwach: spotkania ze Strażą Miejską, Pożarną, Służbą Więzienną, Kołami Gospodyń Wiejskich, Sołtysami i Radami Sołeckimi; warsztaty mydlarskie - Stare Worowo, Kosobudy, Darskowo, pracownia plastyczna ZOK, warsztaty tkackie w Goleniowie, udział w 27. Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych „Nad Iną” w Goleniowie; spotkania przy grach planszowych Psia Kostka,
- 3) wydarzenia cykliczne: IX Święto Drawy - integracyjne gry i zabawy, atrakcje przystani dziecięcej, IX Złocienieckie Śpiewy Historyczne i Polonez dla Niepodległej, Jarmark Bożonarodzeniowy, Wielkanocny, Dzień Dziecka, Ferie zimowe i wakacje,
- 4) wydarzenia okolicznościowe - organizacja spotkań tematycznych, np. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Walentynki itp.

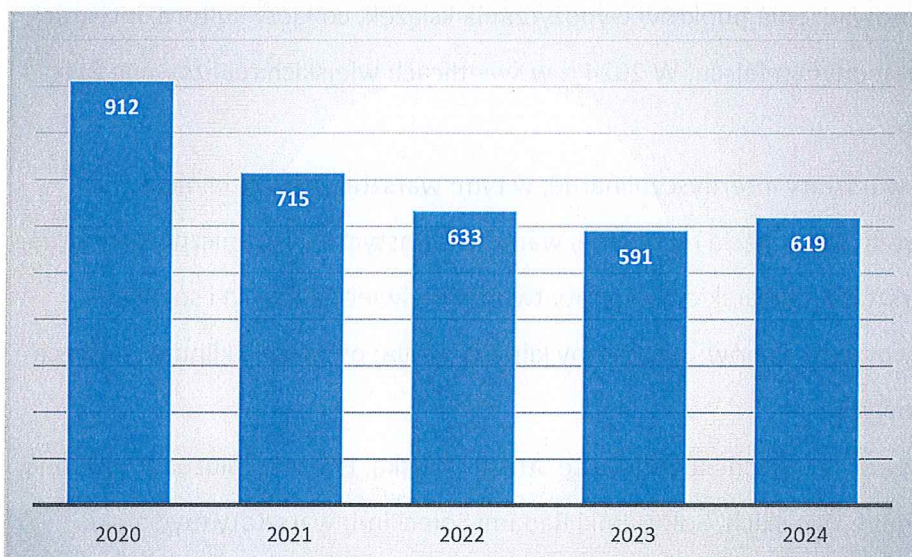
System instytucji kultury w gminie Złocieniec – skoncentrowany wokół ZOK, biblioteki, kina i sieci świetlic – wspiera realizację działań społecznych poprzez animowanie aktywności mieszkańców, integrację lokalną, edukację kulturalną i wyrównywanie dostępu do zasobów (w tym informacji i internetu). Szczególnie istotny jest komponent świetlic wiejskich, gdzie

realizowano działania profilaktyczne w obszarze alkoholizmu oraz funkcje biblioteczne, co łączy kulturę, profilaktykę i dostępność usług w miejscach oddalonych od centrum.

8. Bezrobocie

W 2024 r. na terenie gminy Złocieniec odnotowano łącznie 619 osób bezrobotnych, w tym 302 kobiety. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w analizowanym okresie lat 2020-2024 przyjmowała tendencję spadkową. Stan bezrobotnych zmniejszył się o prawie 300 osób, jednak w ostatnim roku widoczny jest wzrost liczby osób pozostających bez pracy na lokalnym rynku. Tendencja wzrostowa widoczna jest również w 2025 r.

Wykres 9 Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Istotną uwagę w kontekście rynku pracy należy zwrócić przede wszystkim na osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na runku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety, osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych w gminie Złocieniec można stwierdzić, że największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych, których w 2024 r. odnotowano 333 osoby.

Tabela 3 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2024

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2020	452	239	255	496
2021	357	167	212	443
2022	324	152	176	371

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2023	286	130	165	309
2024	302	132	169	333

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Bezrobocie rejestrowane w gminie Złocieniec (wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Drawsku Pomorskim) ma charakter **zmienny i częściowo sezonowy**: po wyraźnej poprawie w 2023 r. nastąpiła stabilizacja w 2024 r., a w 2025 r. widoczny jest ponowny wzrost liczby osób pozostających bez pracy. W 2023 r. gmina odnotowała spadek liczby bezrobotnych z 695 osób w styczniu do 591 osób w grudniu, co można interpretować jako okres relatywnie korzystniejszej koniunktury na lokalnym rynku pracy. W 2024 r. liczba bezrobotnych była bardziej ustabilizowana, ale nadal ulegała wahaniom w ciągu roku: od 619 osób w styczniu, przez okresowe wzrosty (np. 646 w maju) i spadki (np. 603 w październiku), aż do 619 osób w grudniu. W 2025 r. (do października) widoczna jest korekta w górę: od 649 osób w styczniu do 708 osób w październiku; w samym 2025 r. wzrost następował szczególnie od czerwca (645) do października (708). Ten przebieg potwierdza, że lokalny rynek pracy jest podatny na wahania w trakcie roku (sezonowość/cykliczność) i wymaga stałego monitoringu.

Ważna jest również struktura bezrobocia, bo ma bezpośrednie przełożenie na ryzyka społeczne. Po pierwsze, **kobiety stanowią znaczną część populacji bezrobotnych** – w październiku 2025 r. było to 343 kobiet na 708 osób. Po drugie, wyraźny jest komponent terytorialny: istotna grupa bezrobotnych to osoby **zamieszkałe na wsi** (w październiku 2025 r. 159 osób), co zwiększa znaczenie barier dostępu (dojazd, dostęp do usług aktywizacji, ofert pracy i szkoleń). Po trzecie – z perspektywy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych kluczowe – **relatywnie niska jest liczba osób z prawem do zasiłku** (w październiku 2025 r. 112 osób), co oznacza, że duża część bezrobotnych pozostaje bez tego świadczenia, a więc może być bardziej narażona na pogorszenie sytuacji dochodowej i konieczność wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej.

Sytuację Złocienka można też osadzić w szerszym kontekście dzięki wskaźnikom publikowanym przez PUP: zestawienie obejmuje **stopę bezrobocia dla powiatu drawskiego** oraz **wskaźnik bezrobocia dla gmin** (liczba bezrobotnych w relacji do ludności w wieku produkcyjnym). Dla gminy Złocieniec wskaźnik ten wynosił m.in. 5,5 w grudniu 2024 r. i 6,0

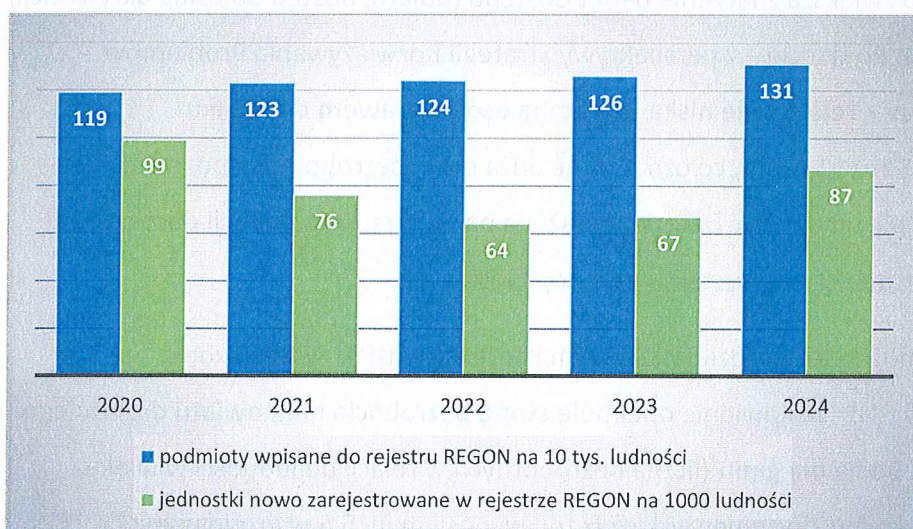
w październiku 2025 r., podczas gdy stopa bezrobocia dla powiatu drawskiego w tych miesiącach wynosiła odpowiednio 11,4% i 12,5%. To pokazuje, że w 2025 r. nastąpiło pogorszenie widoczne nie tylko w liczbach bezrobotnych, ale także w ujęciu wskaźnikowym.

W kontekście Strategii powyższa charakterystyka prowadzi do trzech najważniejszych wniosków praktycznych. Po pierwsze, ze względu na wahania w ciągu roku, potrzebne są działania „antysezonowe” – szybkie ścieżki aktywizacji, doradztwo i oferty krótkich form wsparcia w okresach wzrostu bezrobocia. Po drugie, niski udział osób z prawem do zasiłku wzmacnia potrzebę **łączenia aktywizacji zawodowej z działaniami osłonowymi i pracą socjalną** (żeby ograniczać ryzyko ubóstwa i zadłużenia w gospodarstwach domowych). Po trzecie, „wiejski” komponent bezrobocia uzasadnia planowanie wsparcia z uwzględnieniem dostępności transportowej i usług bliżej mieszkańca – tak, aby bariery terytorialne nie utrwały bierności zawodowej.

9. Podmioty gospodarcze

Gospodarka gminy Złocieniec charakteryzuje się stabilnością i niewielkimi wahaniami w liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w CEIDG. Na koniec 2024 r. w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców zarejestrowanych było 131 podmiotów gospodarki narodowej. 87 podmiotów było prowadzonych przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co pokazuje dominację mikroprzedsiębiorczości i jednoosobowych firm. W badanych latach 2020-2024 widoczny jest nieznaczny lecz systematyczny wzrost liczby podmiotów rejestrowanych w REGON.

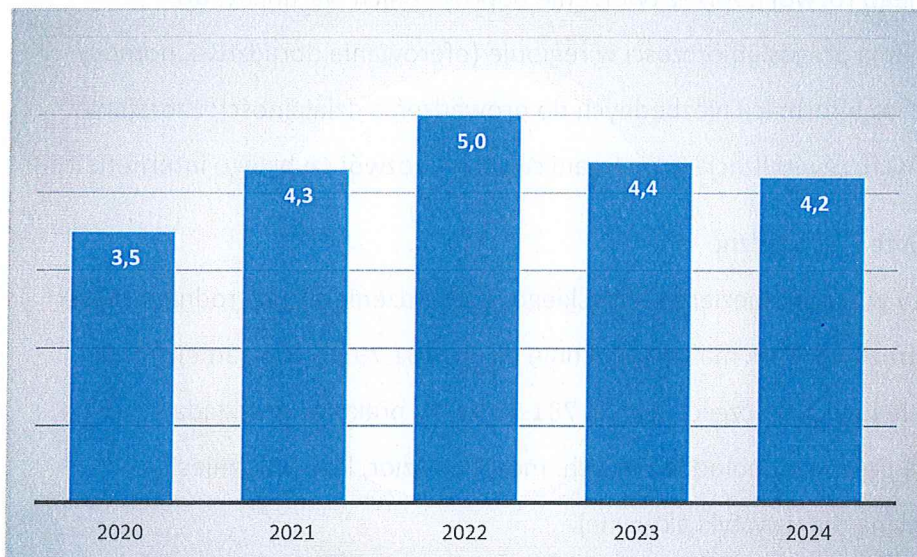
Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2020-2024 charakteryzuje się tendencją wzrostowo-spadkową. W 2024 r. odnotowano go na poziomie 4,2 punktów procentowych.

Wykres 11 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W gminie Złocieniec o profilu małego miasta i otoczenia wiejskiego przedsiębiorczość opiera się na mikro- i małych firmach: jednoosobowych działalnościami i niewielkich podmiotach rodzinnych. Rdzeniem są usługi dla mieszkańców (handel detaliczny, naprawy, usługi osobiste, drobne budownictwo/wykończeniówka, transport, gastronomia), a działalność „produkcyjna” ma charakter bardziej punktowy (małe zakłady, przetwórstwo, rzemiosło).

Na terenie gminy Złocieniec użytki rolne zajmują 36% terytorium gminy, a prawie 80% użytków rolnych to gruntu orne. To oznacza, że rolnictwo ma w Złocieniu charakter w dużej mierze polowy (uprawowy), a pozostałą część użytków rolnych stanowią głównie **łąki/pastwiska i inne użytki** (szczególnie w obniżeniach i dolinach cieków). Pod względem żyzności większość gleb na terenie gminy można zaliczyć do średnich. W 2024 r. odnotowano na terenie gminy Złocieniec ponad 300 gospodarstw rolnych. Wśród nich znajdują się w przeważającej mierze gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha oraz kilka gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha. Rolnictwo na terenie gminy Złocieniec nie stanowi trzonu gospodarczego.

W ramach prowadzenia polityki społecznej na obszarze gminy istotne jest bieżące obserwowanie sytuacji lokalnych firm, szczególnie małych przedsiębiorstw, które zatrudniają ograniczoną liczbę pracowników. To właśnie one są najbardziej podatne na negatywne skutki sytuacji kryzysowych. Dlatego gmina powinno dostrzegać potrzeby lokalnego biznesu i aktywnie wspierać jego rozwój poprzez tworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia i rozwijania przedsiębiorczości w regionie (oferowanie doradztwa, pomocy prawnej czy dostępu do informacji niezbędnych do prowadzenia działalności; uzbrajanie terenów inwestycyjnych, rewitalizacja przestrzeni centrum, rozwój szybkiego internetu itp.).

10. Zasoby przyrodnicze i turystyczne

Gmina Złocieniec leży w sercu Pojezierza Drawskiego, a jej „rdzeniem” przyrodniczym jest **Drawski Park Krajobrazowy**. Park ma powierzchnię ok. 42 291,79 ha, a w samej gminie Złocieniec znajduje się jego duża część – ok. 11 781,92 ha. W praktyce przekłada się to na krajobraz typowy dla pojezierzy polodowcowych: mozaikę jezior, lasów i wzniesień morenowych, atrakcyjną dla turystyki aktywnej.

Drawski Park Krajobrazowy promuje przede wszystkim turystykę **pieszą, rowerową, konną, kajakową i żeglarską**; funkcjonują też szlaki kajakowe m.in. na Drawie i Piławie, a walory przyrodnicze uzupełniają liczne pomniki przyrody oraz rezerваты. Dla gminy ważne jest również to, że w Złocieniu działa punkt informacji turystycznej (wskazywany jako miejsce, gdzie można uzyskać szczegółowe informacje o trasach i szlakach w DPK).

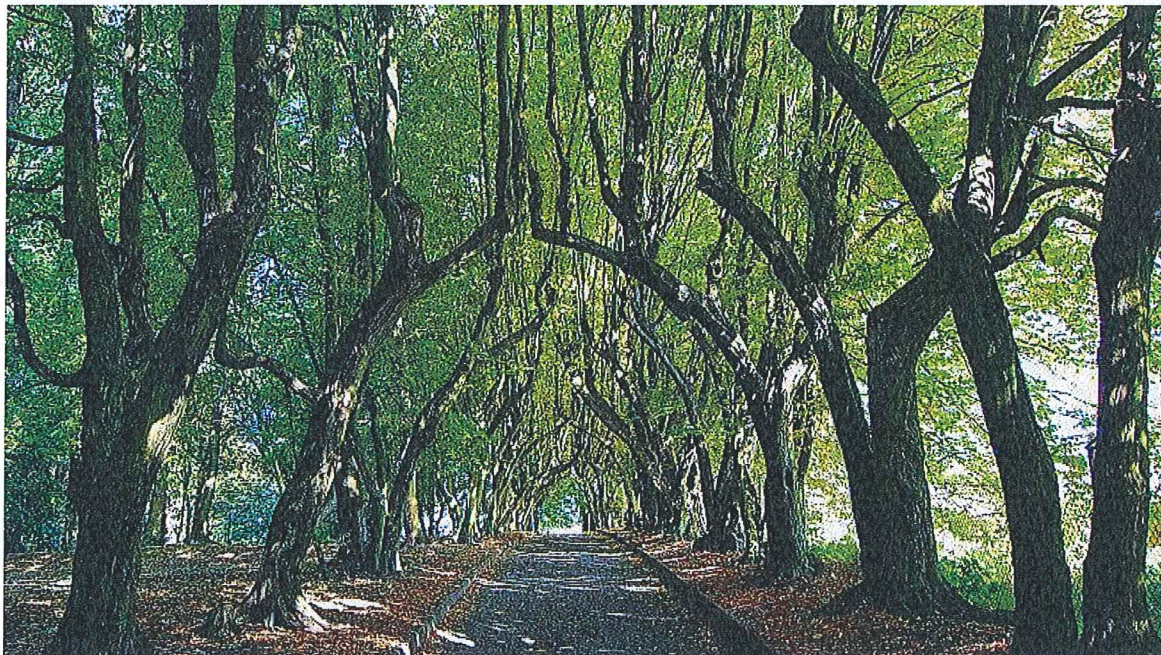

Jezioro Siecino jest jedną z kluczowych „ikon” turystycznych gminy: ma charakter dużego akwenu wypoczynkowego i sportowego. Wyróżnikiem są dwie wyspy (Kępa i Ostrów), przy

czym Ostrów jest połączony z lądem groblą prowadzącą m.in. do zaplecza turystycznego (kemping/przystań/plaża). W regionalnych opisach podkreśla się także jego popularność wśród płetwonurków (m.in. baza nurkowa na Ostrowie) oraz potencjał do żeglarstwa i sportów wodnych.

W krajobraz Złocieńca „wpisuje się” również miejska zieleń o walorach przyrodniczo-historycznych – **Park Żubra** (dawniej ogród zamkowy) z charakterystyczną Aleją Grabową, wykorzystywany dziś jako przestrzeń rekreacji i spacerów.

W gminie dominują trasy pieszo-rowerowe o charakterze pętli i tras krajobrazowych, dobrze „spięte” z jeziorami oraz pagórkowatym ukształtowaniem terenu. Na terenie gminy wyróżniają się następujące szlaki:

- **Szlak rowerowy „Dookoła Jeziora Siecino” (niebieski)** – pętla ok. 38,9 km, prowadząca przez miejscowości wokół akwenu (m.in. Cieszyno, Siecino, Ostrowice, Stare Worowo, Lubieszewo, Darskowo, Złocieniec). To trasa „tematyczna”, nastawiona na kontakt z wodą, plażami i krajobrazem jeziornym.
- **Szlak rowerowy „Góra Lisica” (żółty)** – pętla ok. 29 km: Złocieniec – Darskowo – Rzęśnia – Kosobudy – Linowno – Lubieszewo – Stawno – Złocieniec. Jest to trasa bardziej wymagająca (morenowe przewyższenia) i nastawiona na walory widokowe.
- Warto zauważyć, że oba szlaki łączą Złocieniec z „pierścieniem” okolicznych wsi (Cieszyno/Siecino/Lubieszewo itd.), co sprzyja krótkim wycieczkom jednodniowym i rozwojowi usług towarzyszących (gastronomia, noclegi, wypożyczalnie, miejsca odpoczynku).

Tabela 4 Szlaki rowerowe na terenie gminy Złocieniec

Lp.	Nazwa szlaku	Trasa	Długość szlaku	Kolor oznakowania
1	Jezioro Kańsko	Złocieniec - Jezioro Rakowo Duże - Jezioro Rakowo Małe - Jezioro Kańsko - Złocieniec	17,7 km	Szlak zielony
2	Dookoła Jeziora Siecino	Złocieniec – Gronowo – Ostrowice – Szczytniki – Szczygienko - Jezioro Siecino – Słowianki – Chlebowo – Cieszyno - Jezioro Skąpe-Jezioro Czarnówek - Jezioro Dłusko - Złocieniec	38,9 km	Szlak niebieski
3	Góra Lisica	Złocieniec – Darskowo – Rzęśnia – Kosobudy – Kosobudki - Linowno - Lubieszewo – Stawno - Złocieniec	28,7 km	Szlak żółty
4	Dolina Wąsawy	Złocieniec - Osiek Drawski - Wierzchowo - Jezioro Górne – Jezioro Dolne - Wąsosz - Bobrowo – Złocieniec	30,7 km	Szlak czerwony
5	Drawa	Złocieniec – Bobrowo – Żeliszewie - Jezioro Kaleńskie – Siemczyno – Piaseczno – Rzepowo – Warniłęg – Grabinek - Nowe Worowo - Stare Worowo – Cieszyno - Złocieniec	60,7 km	Szlak czerwony
6	Środek Powiatu Drawskiego	Stawno – Geodezyjny Środek Powiatu Drawskiego – Stawno	4,5 km	Szlak pomarańczowy
7	Trasa rowerowa Złocieniec – Połczyn Zdrój		27 km	
8	Trasa rowerowa Greenway Naszyjnik Północy		27 km	

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocieniec na lata 2021-2025, s. 13.

Na terenie gminy znajduje się także szereg ciekawych zabytków, do których zaliczają się:

- Pałac w Cieszynie,
- Pałac neogotycki z II poł. XIX w. w Wąsoszu,
- Pałac w Bobrowie z XIV w.,
- Pałac w Darskowie,
- Kościół w Warnięgu,
- Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP.

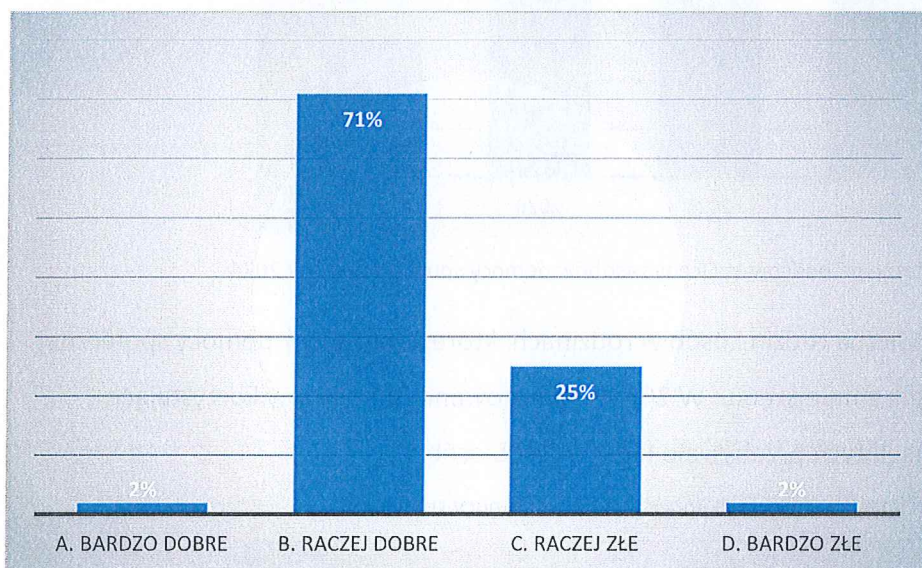

W granicach gminy znajdują się 2 rezerваты przyrody: jezioro Czarnówek i jezioro Morzysław oraz 4 duże jeziora: Lubie, Siecino, Wąsosze i Wilczkowo. Z jeziora Drawsko przez jezioro Krosino, Złoceniec, Drawsko Pomorskie i jezioro Lubie przepływa rzeka Drawa. W okolicach Rzęśnicy wypływa z niej rzeka Kokna, obie są dostępne dla kajakarzy. Obszary objęte ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 zajmują znaczną część gminy. Obejmują one specjalne obszary ochrony siedlisk: jezioro Lubie i Dolina Drawy 15 046,7 ha, jezioro Czaplineckie o powierzchni 31 949,3 ha oraz specjalne obszary ochrony ptaków: Ostoja Drawska 153 906,1 ha. Dzięki swemu położeniu wśród lasów (36% całego obszaru gminy) i jezior (16% całego obszaru gminy) oraz walorom krajobrazowym gmina Złoceniec jest doskonałym miejscem do wypoczynku i uprawiania turystyki. Ważnym aspektem

sprzyjającym turystyce w gminie Złocieniec jest szeroko rozwinięta baza noclegowa oraz dostępność punktów gastronomicznych.

Gmina Złocieniec zapewnia bardzo dobre warunki do życia. Z opinii mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniach społecznych wynika, że 71% badanych określiła warunki życia w gminie jako dobre.

Wykres 12 Ocena respondentów na temat warunków życia w gminie

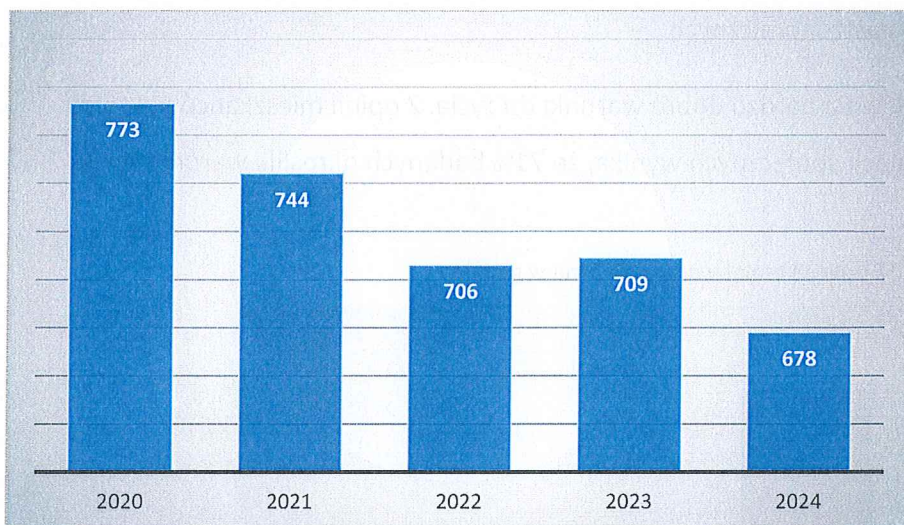
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

V. Charakterystyka pomocy społecznej na terenie gminy Złocieniec

1. Beneficjenci pomocy społecznej

W 2024 r. z pomocy społecznej z terenu gminy Złocieniec na podstawie wydanych decyzji skorzystało 678 osób. W porównaniu z rokiem 2020 odnotowano spadek liczby osób otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji.

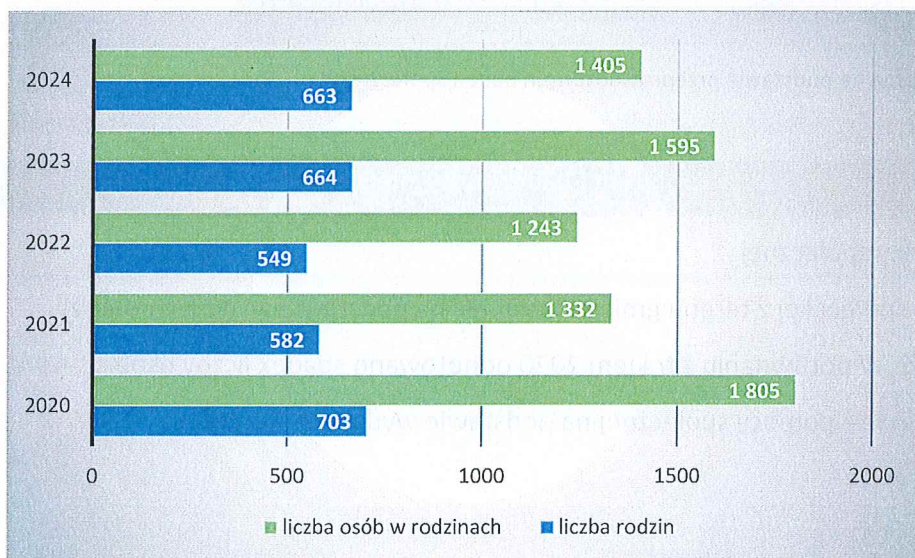
Wykres 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

W latach 2020-2024 liczba rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej z terenu gminy uległa zmniejszeniu. W 2024 r. odnotowano 663 rodziny korzystające z pomocy. W rodzinach tych przebywało łącznie 1 405 osób.

Wykres 14 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

W 2024 r. najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano w wieku produkcyjnym - 410 osób, w tym 217 mężczyzn i 193 kobiety. Stosunkowo mniej z pomocy społecznej skorzystało mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (odpowiednio 160 i 171 osób).

Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.

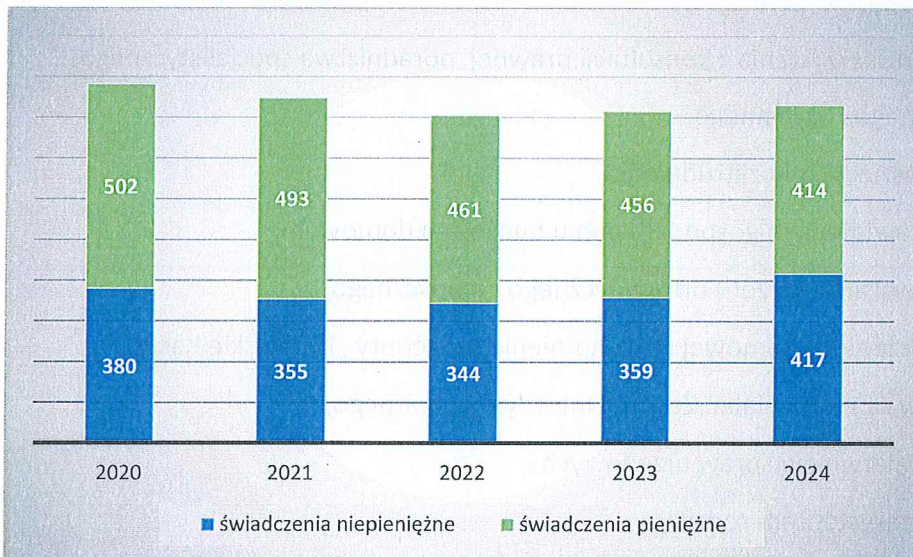
Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	160	68	92
Produkcyjny	410	193	217
Poprodukcyjny	171	126	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

2. Pomoc finansowa i niefinansowa

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu (MGOPS) na podstawie zrealizowanych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W 2024 r. udzielono łącznie 417 osobom świadczenia niepieniężne oraz 414 osobom świadczenia pieniężne. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych w analizowanych latach uległa obniżeniu, a liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych uległa zwiększeniu.

Wykres 15 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. MGOPS przyznaje zasiłki stałe, specjalne celowe i zasiłki okresowe. W analizowanym okresie lat 2020-2024 liczba osób korzystających z zasiłków stałych i okresowych uległa zmniejszeniu. Wzrosła z kolei liczba osób korzystających ze specjalnych zasiłków celowych.

Tabela 6 Liczba osób korzystających z poszczególnych zasiłków w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Zasiłek stały	94	96	90	87	76
Zasiłek okresowy	333	328	282	274	230
Specjalny zasiłek celowy	87	108	129	136	105

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu

Mimo że w ostatnich latach ogólna liczba osób korzystających z pomocy finansowej oferowanej przez MGOPS w Złocieniu uległa zmniejszeniu zakres obowiązków kadry Ośrodka wcale nie zmalał. Spadek liczby świadczeniobiorców nie oznacza bowiem ograniczenia skali czy charakteru wykonywanej pracy. Obecnie praca socjalna jest świadczona na rzecz wszystkich mieszkańców – niezależnie od ich sytuacji dochodowej – i przyjmuje formę m.in. poradnictwa oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także realizacji programów i projektów oferujących mieszkańcom pomoc spoza ustawy o pomocy społecznej. W 2024 r. praca socjalna była świadczona m.in. w zakresie:

- wspierania w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych organów, instytucji i organizacji,
- kierowania do skorzystania z konsultacji prawnej, poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego i rodzinnego,
- pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia,
- pomocy w prawidłowym gospodarowaniu budżetem domowym,
- pomocy w uzyskaniu sprzętu ortopedycznego i medycznego,
- ujawnienia przemocy domowej i uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- współpracy w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wsparciu w załatwianiu spraw urzędowych,
- współpracy z asystentem rodziny,
- współpracy z instytucjami (PUP, ZUS, PCPR oraz innymi podmiotami),
- podjęcia leczenia odwykowego i kontakt ze specjalistami terapii uzależnień,
- poprawy stanu zdrowia (profilaktyka, dotarcie do lekarza pierwszego kontaktu, specjalisty),
- umieszczenia podopiecznego w DPS, ZOL bądź oddziale paliatywnym,

- występowania do sądu z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno-wychowawczą i zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem,
- pomocy w kompletowaniu dokumentów,
- współpracy z GKRPA,
- pomocy w uzyskaniu ubezpieczenia zdrowotnego, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- wydawania zaświadczeń i przygotowywanie pism na wniosek klienta pomocy społecznej,
- przeprowadzania wywiadów środowiskowych itp.

W roku 2024 pracą socjalną objęto 663 rodziny z terenu gminy Złocieniec, w związku z tym przeprowadzono 1 609 wywiadów środowiskowych.

3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej

Osoby korzystające z pomocy społecznej w formie przyznawanych zasiłków borykają się z różnymi problemami. Z analizy danych wynika, że do głównych powodów udzielania świadczeń w 2024 r. należały przede wszystkim: ubóstwo (365 rodzin), bezrobocie (298 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (264 rodziny). Z tych powodów największa liczba rodzin z terenu gminy korzystała ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 7 Liczba rodzin i osób w rodzinach oraz powody przyznawania świadczeń w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	365	882
Bezrobocie	298	810
Długotrwała lub ciężka choroba	264	481
Niepełnosprawność	65	92
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	51	207
Alkoholizm	35	56
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	184
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	14	23
Narkomania	5	8
Zdarzenia losowe	5	17

Źródło: Sprawozdanie z działalności MGOPS w Złocieniu za rok 2024, s. 10.

Analiza lat 2020-2024 pod względem powodów korzystania z pomocy społecznej wskazuje, że ubóstwo, bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba, a także niepełnosprawność należą do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Złocieniec.

Tabela 8 Liczba rodzin według powodów udzielania pomocy finansowej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	322	397	387	434	365
Bezrobocie	372	388	325	332	298
Długotrwała lub ciężka choroba	274	299	278	262	264
Niepełnosprawność	105	102	87	77	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	61	85	70	47	51
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	50	70	53	37	41
Alkoholizm	42	53	51	43	35
Bezdomność	35	45	35	35	34
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	19	35	39	34
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	16	16	10	14	14
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	11	21	17	11	10
Przemoc w rodzinie	3	3	2	0	0
Zdarzenia losowe	4	3	3	4	5

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocięcu

Powyższe dane dotyczą liczby rodzin i osób w rodzinach w poszczególnych czynnikach dysfunkcyjnych. Należy zauważyć, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja i z tego względu liczby rodzin i osób się nie sumuje.

W 2024 r. dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było głównie ubóstwo i bezrobocie. Z tej przyczyny wsparciem objętych było 663 rodziny, w tym 1 692 osoby. Kolejnym powodem jest długotrwała i ciężka choroba - z tego powodu przyznano pomoc dla 481 osób.

4. Wsparcie w postaci dożywiania

Pomoc w zakresie dożywiania dla dzieci z terenu gminy realizowana była w ramach programu „Posiłek w domu i w szkole na lata 2024-2028”. W 2024 r. ze wsparcia w zakresie dożywiania skorzystało 326 rodzin, w których zamieszkiwało 729 osób, w tym 265 dzieci.

Tabela 9 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	141	380	332	340	326
Liczba osób	982	876	763	775	729
Liczba dzieci	354	301	274	271	265

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocięncu

W ramach Programu w 2024 r. z pomocy skorzystało łącznie 164 dzieci, w tym 45 z terenu wiejskiego. Wydatkowano łącznie kwotę 116 604,65 zł w tym 93 054,75 zł na posiłki w okresie nauki w szkole oraz 23 549,90 zł na wyżywienie dzieci w przedszkolach.

Pomoc w formie dożywiania jest świadczona na terenie gminy Złocieniec dla mieszkańców również w formie posiłków wydawanych w stołówce. Jednym z ważniejszych obowiązkowych zadań własnych gminy jest zapewnienie jednego ciepłego posiłku osobom bezdomnym i osobom znajdującym się w wyjątkowo trudnej sytuacji ekonomicznej. Stołówka przy MGOPS działa od dnia 15 listopada 1994 r. Z pomocy w formie posiłków w stołówce w 2024 r. skorzystało 97 osób, w tym 7 osób z terenu wiejskiego, przygotowano 14 632 posiłków. Na zakup artykułów spożywczych w celu przygotowania posiłków dla klientów Ośrodka wydatkowano kwotę 99 999,97 zł z dofinansowania zadań własnych z Urzędu Wojewódzkiego. Na utrzymanie stołówki z zadań własnych gminy wydatkowano kwotę 293 165,75 zł. Rzeczywisty koszt przygotowania posiłku wynosi 27,59 zł.

Również w 2024 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złocięncu wydawał skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027. Pomocą objętych zostało 255 rodzin, w tym 603 osoby. Dystrybucją żywności zajmował się Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej.

5. Świadczenia, usługi opiekuńcze i wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami

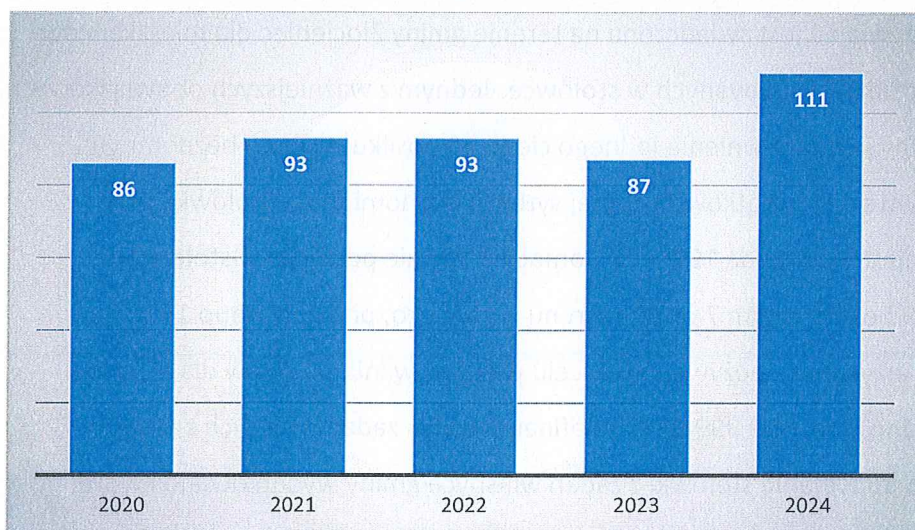
Usługi opiekuńcze stanowią ważny element wsparcia niezbędnego niepełnosprawnym mieszkańcom gminy. Dzięki tej pomocy wiele osób mimo podeszłego wieku, osamotnienia,

chorób i wynikłych z nich dysfunkcji może nadal mieszkać u siebie w domu, miejscu uznanym za spokojne i bezpieczne. Usługi opiekuńcze przyznawane są osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, oraz osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Celem realizacji usług opiekuńczych jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W 2024 r. MGOPS w Złocieniu usługi opiekuńcze świadczył w dwóch formach: usługi opiekuńcze świadczone przez etatowe opiekunki MGOPS-u oraz usługi w formie usług sąsiedzkich, świadczone przez osoby, z którymi ośrodek zawarł umowy -zlecenia na wykonywanie w/w usług.

W 2024 r. z usług opiekuńczych skorzystało łącznie 111 osób. Ich liczba w badanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wzrosła w 2024 r.

Wykres 16 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

W 2024 r. dla 113 środowisk świadczone pomoc w formie usług opiekuńczych oraz usług sąsiedzkich, z tego: 54 środowiska - usługi opiekuńcze, 46 środowisk – usługi sąsiedzkie, 13 środowisk objętych było równolegle usługami opiekuńczymi świadczonymi przez opiekunki z MGOPS i usługami sąsiedzkimi.

Pomoc w formie usług opiekuńczych świadczona była chorym w rodzinach oraz całkowicie samotnym. Chorzy ponoszą odpłatność procentową od kosztu godziny usług w zależności

od ilości godzin i dochodu oraz struktury rodziny, zgodnie z ustawowym kryterium dochodowym dla osoby lub rodziny. W 2024 r. pracowało 10 opiekunek zatrudnionych na umowę o pracę. Drugą formą pomocy są usługi sąsiedzkie, które stanowią uzupełnienie usług opiekuńczych lub jako osobna forma usług (na umowę-zlecenie). Usługi sąsiedzkie świadczyły 42 osoby.

Na usługi opiekuńcze w formie pomocy sąsiedzkiej wydatkowano łącznie kwotę 376 676,50 zł. Odpłatność chorych za usługi opiekuńcze w 2024 r. wyniosła łącznie – 152 363,10 zł, z tego: za usługi opiekuńcze w kwocie 92 997,43 zł, w formie pomocy sąsiedzkiej w kwocie – 59 365,67 zł.

Mieszkańcy gminy korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. W 2024 r. udzielono łącznie 4 881 zasiłków pielęgnacyjnych, 1 349 świadczeń pielęgnacyjnych oraz 6 480 świadczeń opiekuńczych. Liczba w/w świadczeń w badanych latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Tabela 10 Liczba świadczeń opiekuńczych w latach 2020-2024

Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	26	0	2	12	12
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała do 21 roku życia	2 133	2 170	2 148	2 075	2 085
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	950	979	1 051	1 205	1 131
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 691	1 675	1 767	1 782	1 616
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	36	66	82	77	49
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	4 810	4 890	5 048	5 139	4 881
Świadczenie pielęgnacyjne	1 392	1 571	1 468	1 45	1 349
Świadczenia opiekuńcze ogółem	6 228	6 461	6 518	6 603	6 480

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

Zachodniopomorska Karta Seniora

Zachodniopomorską Kartą Seniora objęte są osoby, które ukończyły 60 r.ż., zamieszkałe na terenie województwa zachodniopomorskiego. Karta umożliwia korzystanie na preferencyjnych warunkach z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych

usług oferowanych przez partnerów Programu. W 2024 r. zostało wydanych 47 Zachodniopomorskich Kart Seniora dla mieszkańców gminy Złocieniec.

Dzienny Dom Senior+

Gmina Złocieniec otrzymała dofinansowanie w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, Edycja 2024 – Moduł I „Utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia” na realizację zadania inwestycyjnego dotyczącego przebudowy i zmiany sposobu użytkowania części istniejącego budynku oraz remontu lokalu przeznaczonego na Dzienny Dom Seniora na osiedlu w Budowie. Całkowity koszt zadania wynosił 768 895,69 zł, dofinansowanie wynosiło 400 000,00 zł, wkład własny gminy 368 895,69 zł. Dzienny Dom Senior+ przeznaczony jest dla 15 uczestników. Uczestnicy domu to mieszkańcy gminy Złocieniec nieaktywni zawodowo, po 60 roku życia. Zadania realizowane w Dziennym Domu „Senior+” koncentrują się przede wszystkim na:

- zapewnieniu gorącego posiłku,
- zajęciach edukacyjnych (biblioterapia, wykłady, pogadanki),
- terapii zajęciowej (ergoterapia, arteterapia, socjoterapia),
- zajęciach usprawniających ruchowo (nordic walking, spacer),
- zajęciach rekreacyjnych (organizowanie wycieczek, ogniska),
- imprezach kulturalnych,
- współpracy z instytucjami mającymi wpływ na poprawę życia seniorów,
- korzystania z usług rehabilitacyjnych,
- korzystania z usług edukacyjno-profilaktycznych ze specjalistą ds. żywienia.

Zajęcia dostosowane są do potrzeb i możliwości uczestników. Oferta usługowa koncentruje się przede wszystkim podtrzymywaniu więzi ze środowiskiem lokalnym, wyzwoleniu aktywności społecznej oraz na łagodzeniu u osób starszych poczucia osamotnienia.

Dom Pomocy Społecznej

Kierowanie do **domu pomocy społecznej** i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2024 r. dla 41 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej gmina dokonała opłat za ich pobyt

na kwotę 1 829 857,98 zł. Uzyskano dochody od zobowiązanych za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej w kwocie 137 537,29 zł.

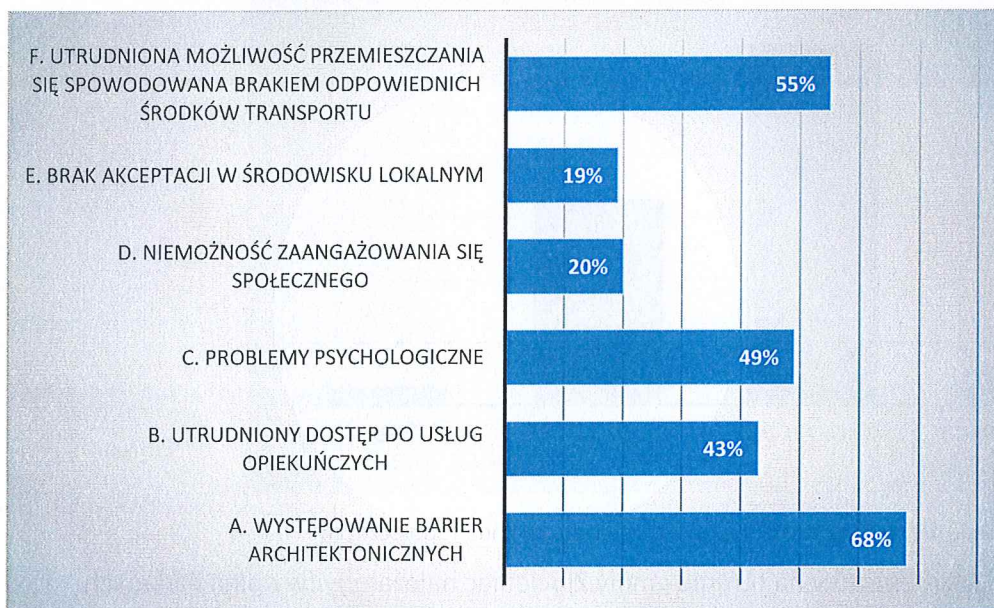
Schronisko

Kierowanie do schroniska i ośrodka wsparcia jest kolejnym zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2024 r. koszty pobytu 8 osób w schroniskach wyniosły 40 990,83 zł, w tym:

- 2 osoby przebywały w Chrześcijańskim Stowarzyszeniu Dobroczynnym w Gdyni,
- 3 osoby przebywały w Stowarzyszeniu „Diogenes” w Rynowie,
- 2 osoby przebywały w Stowarzyszeniu Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi w Stargardzie,
- 1 osoba przebywała w noclegowni w Warszawie.

Podczas badań społecznych na terenie gminy Złocieniec poproszono respondentów o wskazanie jakie problemy napotykają w gminie osoby z niepełnosprawnością. Według badanych są to przede wszystkim: występowanie barier architektonicznych (68%), utrudniona możliwość przemieszczania się, która wynika z braku odpowiednich środków transportu (55%) oraz problemy psychologiczne (49%) i utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (43%).

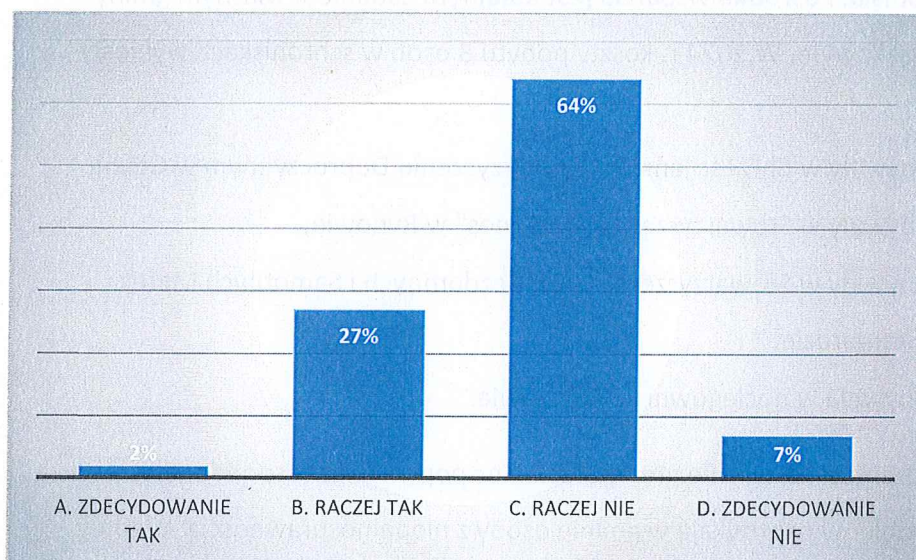
Wykres 17 Opinia respondentów na temat problemów osób z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Według badanych oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy nie jest wystarczająca (71%). Tylko 24% badanych uznała, że oferta dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy jest wystarczająca.

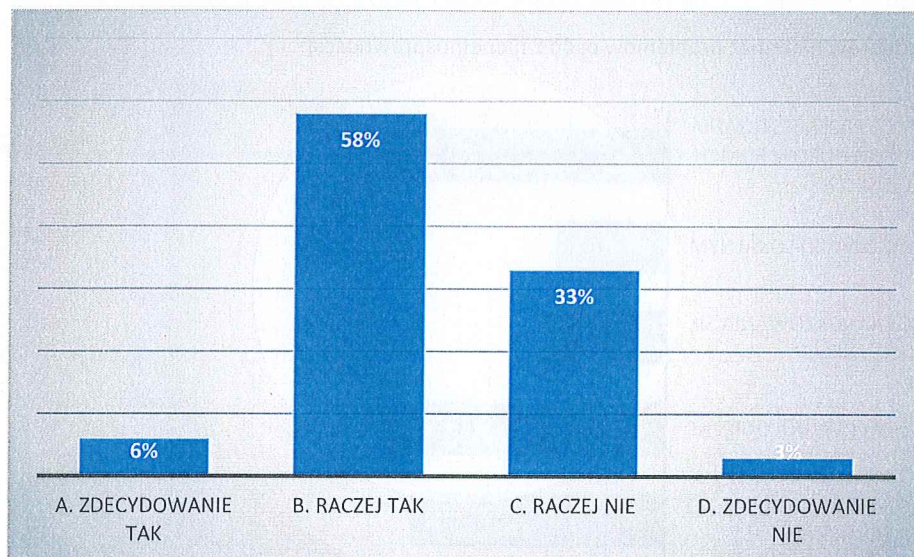
WYKRES 18 Opinia respondentów na temat oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Działania na rzecz mieszkańców gminy w wieku senioralnym są podejmowane. Takiego zdania jest łącznie 64% badanych mieszkańców.

Wykres 19 Opinia respondentów na temat działań mających na celu aktywizację osób starszych

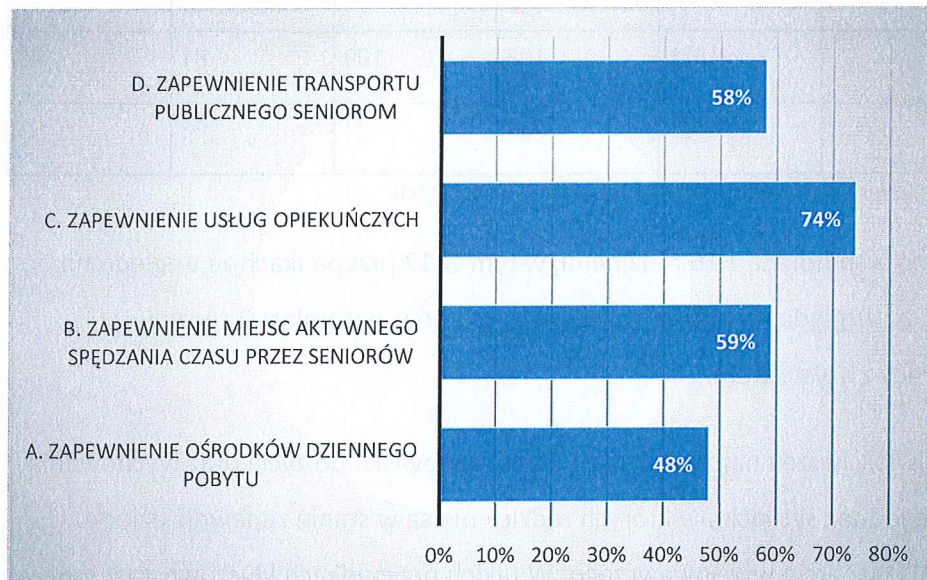

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

W celu aktywizacji seniorów na terenie gminy Złocieniec należałoby (w opinii badanych osób) zadziałać wielopoziomowo, tj. zapewnić osobom starszym usługi opiekuńcze (74%), zapewnić miejsca aktywnego spędzania czasu wolnego (59%), zapewnić transport publiczny

dla seniorów (58%) oraz zapewnić ośrodki dziennego pobytu (48%). Wszystkie wskazane działania są niewątpliwie potrzebne i pożądane na terenie gminy.

Wykres 20 Opinia respondentów na temat podjęcia działań dla seniorów w celu ich aktywizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

6. Asystent rodziny

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc.

W 2024 r. w MGOPS w Złocińcu zatrudniał **dwóch asystentów rodzin**, którzy współpracowali z 33 rodzinami, w których przebywało 80 osób, w tym 55 dzieci. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w analizowanych latach wykazuje tendencje wzrostowe.

Tabela 11 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	25	39	38	38	33
Liczba osób	71	106	109	81	80
Liczba dzieci	53	83	84	68	55

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocięcu

W 2024 r. zakończono współpracę z 16 rodzinami, w tym w 13 przypadkach ze względu na osiągnięcie celów, 1 ze względu na brak oczekiwanych efektów, natomiast 2 rodziny zaprzestały współpracy z asystentem.

Rodzina stanowi najwłaściwsze i najbardziej naturalne środowisko do życia oraz wychowania dziecka. Zdarzają się jednak sytuacje, w których rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i wsparcia wychowawczego. W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma system pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej – który ma na celu czasowe przejęcie opieki nad dzieckiem do momentu unormowania sytuacji rodzinnej.

W ramach realizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina Złocieniec – w zakresie zadań własnych – częściowo finansowała koszty związane z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Dotyczyło to dzieci, które z powodu trudnych okoliczności nie mogły pozostać w rodzinach biologicznych.

W 2024 r. na terenie gminy Złocieniec odnotowano 36 rodzin zastępczych. liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wynosiła 45, z kolei w pieczy instytucjonalnej przebywało 6 dzieci. W badanych okresie wzrosła liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych i tym samym wzrosła liczba rodzin zastępczych na terenie gminy.

Tabela 12 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin zastępczych	26	24	29	29	36
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	40	38	45	45	45
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	8	7	6	6	6

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocięcu

Wszystkie rodziny, które podjęły współpracę z asystentem rodziny, w pewnym stopniu podniosły swoje umiejętności wychowawczo-opiekuńcze. Rodzice oraz dzieci zyskały większą świadomość dotyczącą przestrzegania zasad higieny osobistej, znacznie wzrosła ich świadomość i pogłębiła się wiedza z zakresu pełnienia ról wychowawczych. Asystenci rodziny motywowali do podejmowania zatrudnienia, pomagali w napisaniu CV, wspólnie poszukiwali odpowiednich ofert pracy. W kilku rodzinach nastąpiła poprawa sytuacji materialnej oraz spłata zadłużenia za mieszkanie. Asystenci współpracowali z pedagogami szkolnymi, monitorowali frekwencję i wyniki szkolne dzieci, pomagali w odrabianiu prac domowych. Wzrosło zaangażowanie rodziców w dopilnowanie spraw szkolnych – rodzice są w stałym kontakcie z wychowawcą, pedagogiem, bardziej interesują się sytuacją szkolną dzieci, co skutkowało poprawą wyników nauczania wśród małoletnich.

Asystenci motywowali do korzystania z poradnictwa specjalistycznego: psychologa, psychiatry, terapeutę uzależnień czy lekarzy specjalistów. Dotyczyło to zarówno dorosłych członków rodziny, jak i dzieci. Przeprowadzali rozmowy na temat planowania rodziny, pomagali w umawianiu wizyt lekarskich. Byli w stałym kontakcie z kuratorami zawodowymi oraz społecznymi z III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Drawsku Pomorskim.

Asystenci rodziny wielokrotnie prowadzili rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz rozmowy edukujące, które dotyczyły prowadzenia gospodarstwa domowego czy zaprowadzenia porządku w domu. Efektem współpracy jest podwyższenie świadomości na temat wykonywania podstawowych prac domowych, takich jak: sprzątanie, pranie, gotowanie, odświeżenie/odmalowanie mieszkania, udzielanie wsparcia rzeczowego za pośrednictwem MGOPS-u (odzież używana, obuwie, pościel, meble, sprzęty gospodarstwa domowego, wózki, łóżeczka, zabawki i książeczki dla dzieci), zwiększenie świadomości w kwestii racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, składania wniosku o świadczenie rodzinne, wychowawcze, alimentacyjne, pomoc w napisaniu podania/wniosku, np. pozwu o alimenty, wniosku o urlopowanie dzieci.

Asystenci rodziny uczestniczyli także w posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, które odbywają się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Placówce Opiekuńczo -Wychowawczej w Drawsku Pomorskim – w sprawie pieczy rodzinnej 40 razy,

w sprawie pieczy instytucjonalnej 2 razy. Współpracowali również z koordynatorem pieczy zastępczej przy opracowaniu planu pomocy dziecku – 7 razy.

W zakresie wsparcia rodziny na terenie gminy uruchomiono **Placówkę Wsparcia Dziennego**. Uchwałą nr II/26/2024 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 29 maja 2024 r. została utworzona **Placówka Wsparcia Dziennego w formie podwórkowej, włączona do struktury organizacyjnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu**. Do Placówki Wsparcia Dziennego przyjmowane są dzieci **w wieku od 6 do 18 r. życia** na pisemną prośbę rodziców. Decyzję o przyjęciu dziecka na zajęcia podejmuje wychowawca placówki. Zajęcia w formie pracy podwórkowej są prowadzone przez wychowawcę w miejscu przebywania dzieci i młodzieży, lub w miejscach użyteczności publicznej jak świetlica wiejska w Bobrowie, Złocieniecki Ośrodek Kultury i Biblioteka, świetlice, boiska, obiekty sportowe, place zabaw, itp. Działania podejmowane w placówce to:

- prowadzenie zajęć dla dzieci na podwórku i w punktach określonych w regulaminie placówki, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, zabawa i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- prowadzenie działań animacyjnych, socjoterapeutycznych, wychowawczych i edukacyjnych,
- pobudzanie i zachęcanie do konstruktywnego działania oraz alternatywnego spędzania wolnego czasu,
- nawiązywanie kontaktów z rodziną, pośredniczenie w kontaktach z instytucjami pomocowymi, placówkami oświatowymi,
- współpraca z asystentem rodziny, pracownikami socjalnymi, jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodzin.

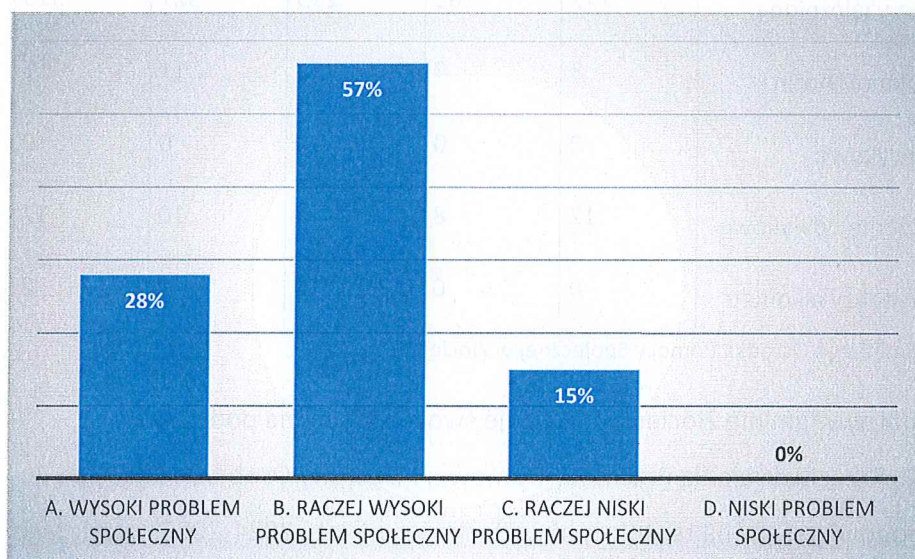
7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej

System wsparcia na rzecz rodziny realizowany jest przede wszystkim przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złocieniu, ale także przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zwany dalej GKRPA) i Zespół Interdyscyplinarny (zwany dalej ZI). GKRPA i ZI współpracują z Ośrodkiem w celu minimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych, jakimi są uzależnienia oraz przemoc domowa.

Uzależnienia – zarówno od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki), jak i behawioralne (np. hazard, Internet, gry komputerowe) – stanowią poważny problem społeczny. Ich skuteczne rozpoznanie jest jednak często utrudnione i opóźnione z wielu powodów. Uzależnienia rozwijają się stopniowo, często latami, a objawy mogą być długo tłumione lub ignorowane – zarówno przez osoby uzależnione, jak i ich otoczenie. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z choroby albo ją wypiera, a sami uzależnieni często nie zgłaszają się po pomoc dobrowolnie.

Badania społeczne przeprowadzone na terenie gminy wskazują, że problem uzależnień jest bardzo wysokim problemem społecznym. 28% badanych uznaje uzależnienia za wysoki problem społeczny, a 57% - za raczej wysoki problem społeczny.

Wykres 21 opinia respondentów na temat problemu uzależnień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Liczba zdiagnozowanych osób z problemem uzależnień na terenie gminy Złocieńec w 2024 r. wynosiła 196. W analizowanym okresie to najwyższa wartość zdiagnozowanych osób z problemem uzależnień. W 2024 r. odnotowano 36 rodzin, w których występuje problem alkoholowy. W rodzinach tych przebywało 25 dzieci.

Tabela 13 Liczba osób i rodzin z problemem uzależnień na terenie gminy w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób uzależnionych	146	167	76	129	196
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	38	35	0	34	36

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci w tych rodzinach	16	16	0	20	25

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu

Na podstawie danych uzyskanych z GKRPA w Złocieniu wynika, że w 2024 r.

przeprowadzono 310 rozmów z osobami uzależnionymi oraz 11 z członkami rodzin osób uzależnionych. Skierowano 17 wniosków do sądu o leczenie odwykowe. W badanych latach nie przeprowadzono kontroli punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy.

Tabela 14 Liczba rozmów z osobą uzależnioną i członkami rodzin z problemem alkoholowym w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rozmów z osobą uzależnioną	147	63	215	327	310
Liczba rozmów z członkami rodzin	8	9	11	11	11
Wnioski o leczenie odwykowe	0	0	0	0	0
Wnioski do sądu o leczenie odwykowe	12	8	4	10	17
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	0	0	0	0	0

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu

Zespół Interdyscyplinarny w gminie Złocieniec realizuje swoje zadania na podstawie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej obowiązujący na terenie gminy Złocieniec na lata 2024-2025” przyjętego uchwałą Nr II/22/2024 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 29 maja 2024 r. Opracowanie i realizacja gminnego programu zakładają zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc w rodzinie poprzez realizację celów zawartych w programie.

W 2024 r. Zespół Interdyscyplinarny w gminie Złocieniec odbył 6 posiedzeń, utworzono 44 grupy diagnostyczno-pomocowe Zespołu Interdyscyplinarnego, które odbyły 137 posiedzeń. Częstotliwość spotkań zależna była od indywidualnej sytuacji danej rodziny. W okresach między spotkaniami członkowie grup – pracownik socjalny oraz dzielnicowy – monitorowali sytuację rodziny w miejscu jej zamieszkania.

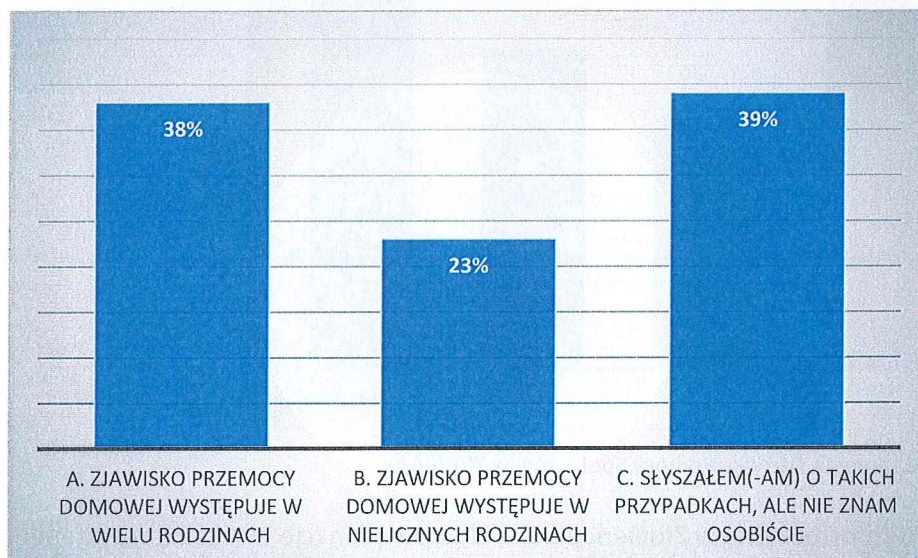
Tabela 15 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	50	58	54	37	44
Liczba osób	137	116	112	100	98
Liczba dzieci	5	5	5	6	18
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	50	58	54	37	34

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu

Opinia społeczna mieszkańców gminy wskazuje, że problem przemocy domowej występuje w wielu rodzinnych (38%) oraz jest problemem zasłyszany (39%). 23% respondentów jest zdania, że problem przemocy domowej raczej występuje w nielicznych rodzinach. Zjawisko przemocy domowej jest również zjawiskiem często niediagnozowanym statystycznie, dlatego trudno jest wskazać rzeczywistą wartość problemu (liczby rodzin z problemem przemocowym).

Wykres 22 Opinia respondentów na temat przemocy domowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Osobom stosującym przemoc domową i zgłaszanym do odpowiednich organów wszczynana jest procedura „Niebieskie Karty”. „Niebieskie Karty” to procedura mająca na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej. Jej celem jest uruchomienie systemowego wsparcia dla osób doświadczających

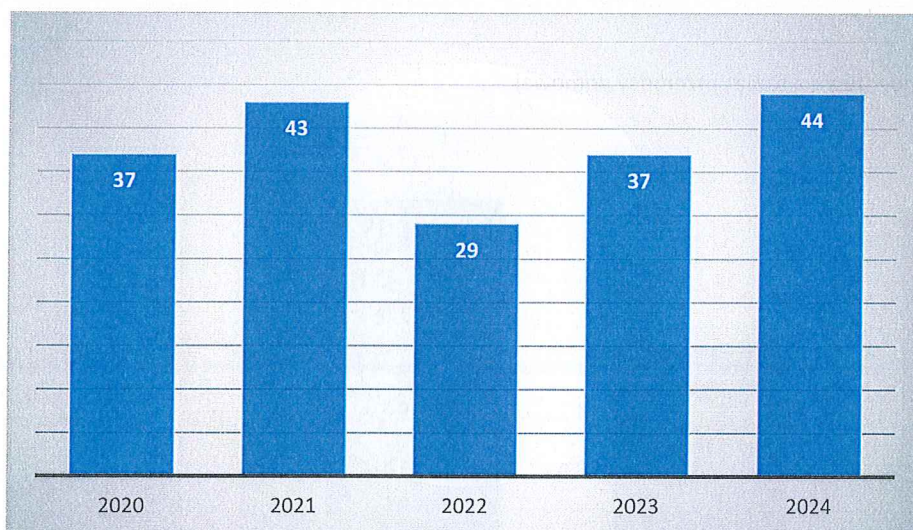
przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej, przy jednoczesnym monitorowaniu sytuacji rodzinnej. W 2024 r. pomocą grup diagnostyczno-pomocowych objęto ogółem 98 osób w 44 rodzinach w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

W 2024 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego przekazano 44 „Niebieskie Karty”, w tym:

- 21 przez przedstawicieli Komisariatu Policji w Złocieniu oraz Posterunek Policji w Ostrowicach,
- 17 przez przedstawicieli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu,
- 2 przez placówkę oświatową,
- 4 przez członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złocieniu.

Liczba procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy utrzymuje się w badanych latach 2020-2024 na zbliżonym poziomie (poza rokiem 2022, gdzie odnotowano 29 procedur – znacznie mniej niż w pozostałych latach).

Wykres 23 Liczba procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2024

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Złocieniu pełni kluczową funkcję w lokalnym systemie przeciwdziałania uzależnieniom i problemom społecznym. Jego głównym celem jest wsparcie osób zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin, a także wczesne rozpoznawanie problemów i kierowanie do właściwych form pomocy. W 2024 r. z usług punktu skorzystało 205 osób z problemem alkoholowym i członków tych rodzin, udzielono 321 porad. Udzielono łącznie 132 porady osobom doznającym przemocy domowej oraz 19 porad osobom stosującym przemoc.

Tabela 16 Dane z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Złocieniu w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby z problemem alkoholowym i członkowie ich rodzin	184	202	76	163	205
Porady osobom z problemem alkoholowym i członkom ich rodzin	155	72	226	338	321
Liczba porad osobom doznającym przemocy domowej	47	58	73	68	132
Liczba porad osobom stosującym przemoc domową	10	12	31	22	19
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu problemu alkoholowego	38	35	0	34	36

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złocieniu

Zarówno uzależnienia, jak i przemoc domowa są poważnymi problemami społecznymi, które nie tylko prowadzą do cierpienia osób bezpośrednio dotkniętych, lecz także destabilizują strukturę społeczną, osłabiają funkcjonowanie rodzin i generują koszty dla systemu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości czy edukacji.

Te dwa zjawiska często się wzajemnie przenikają – uzależnienie (np. od alkoholu lub narkotyków) bywa czynnikiem wyzwalającym lub nasilającym przemoc, a jednocześnie osoby doświadczające przemocy często sięgają po substancje psychoaktywne jako formę radzenia sobie z traumą.

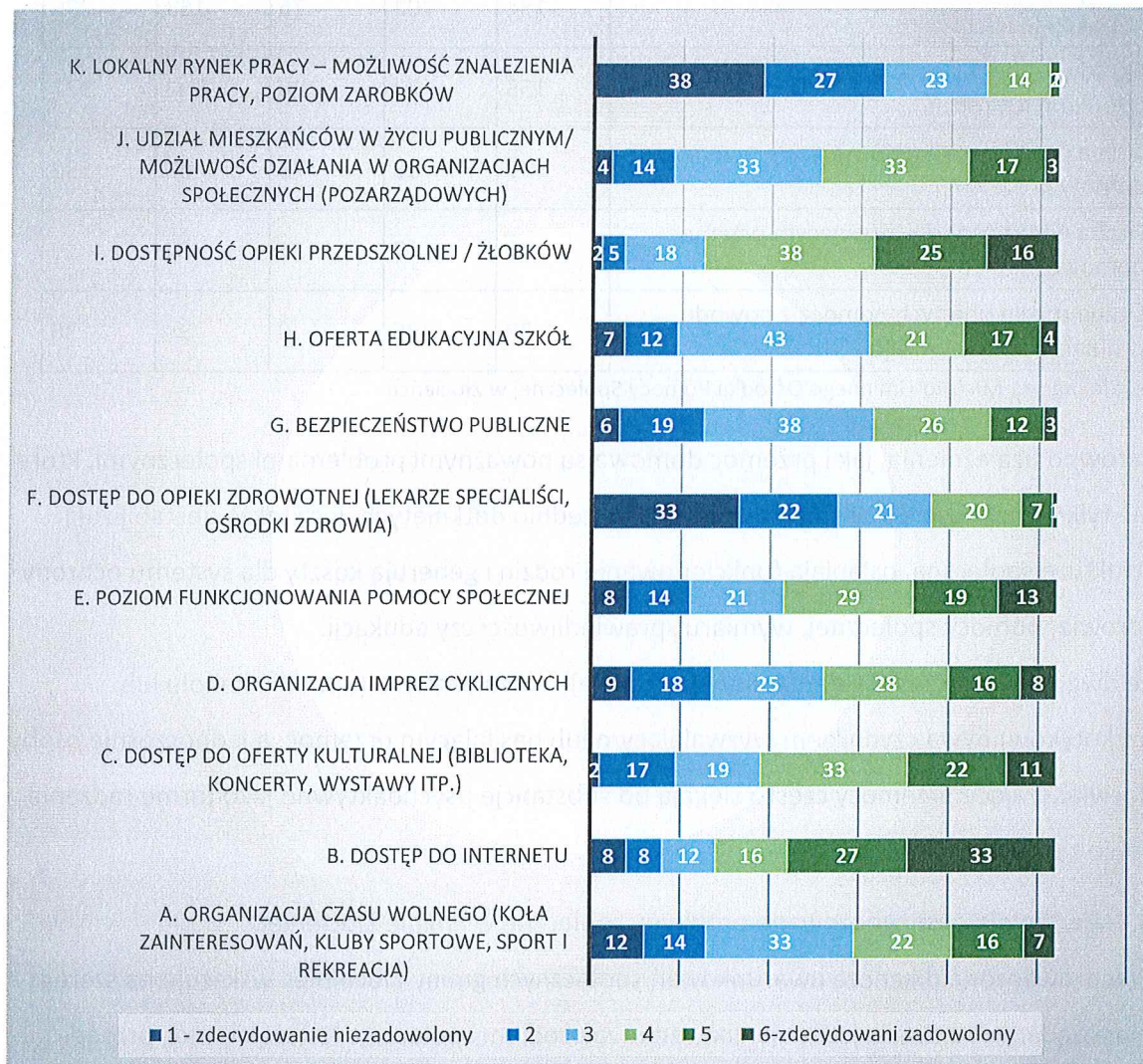
8. Najważniejsze zdiagnozowane problemy społeczne w gminie Złocieniec

Przeprowadzona diagnoza uwarunkowań społecznych gminy Złocieniec wskazuje na szereg niepożądanych zjawisk, które można uznać za problem społeczny. Należą do nich przede wszystkim zmiany demograficzne, odpływ ludności, ujemny przyrost naturalny, a także narastające problemy osób starszych i schorowanych (z niepełnosprawnościami), problemy wychowawczo-opiekuńcze, uzależnienia, czy pogłębiające się problemy psychiczne zarówno osób młodych jak i starszych.

Mieszkańcy gminy Złocieniec oceniają pozytywnie dostępność do opieki przedszkolnej/żłobków, dostęp do internetu, dostęp do oferty kulturalnej, organizację imprez cyklicznych, a także poziom funkcjonowania pomocy społecznej i organizację czasu wolnego oraz udział mieszkańców w życiu publicznym. Z kolei negatywna ocena dotyczyła przede wszystkim lokalnego rynku pracy pod kątem znalezienia zatrudnienia i niskich zarobków,

a także dostęp do opieki zdrowotnej i oferty edukacyjnej szkół oraz poziom bezpieczeństwa publicznego.

Wykres 24 Ocena poszczególnych uwarunkowań społecznych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najważniejszymi działaniami w kontekście dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Złocieniec uznano szereg działań, wśród których najważniejsze to:

- poprawa dostępności do opieki medycznej (70%),
- przeciwdziałanie uzależnieniom (62%),
- poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez m.in. likwidację barier architektonicznych (55%),
- budowa mieszkań komunalnych i socjalnych (53%),
- skuteczniejsze egzekwowanie sprzedaży alkoholu nieletnim (48%).

Wykres 25 Działania, które należałoby podjąć, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Złocieniec oraz na podstawie przeprowadzonych badań społecznych wśród mieszkańców gminy można wskazać główne problemy społeczne występujące na obszarze gminy Złocieniec:

- problemy strukturalne: demografia i starzenie się społeczeństwa,
- ubóstwo i zależność od systemu pomocy społecznej,
- problemy „behawioralne” i wychowawcze wśród dzieci i młodzieży,
- bezrobocie: wahania i powrót trendu wzrostowego,
- niewystarczający dostęp do opieki medycznej i usług medycznych,
- pogłębiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- wysoki wskaźnik zjawiska uzależnień i przemocy domowej na terenie gminy,
- problemy w codziennym funkcjonowaniu osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- niewystarczający poziom wsparcia osób starszych,
- sygnały deficytu mieszkań na terenie gminy.

Niniejsze problemy można pogrupować i przedstawić je za pomocą schematu.

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE W GMINIE ZŁOCIENIEC

BRAK WYSTARCZAJĄCEGO WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Brak dostosowań i wsparcia

UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Nalogi i przemoc

UBÓSTWO I ZALEŻNOŚĆ OD POMOCY SPOŁECZNEJ

Trudna sytuacja materialna

PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Zaniedbania i ryzykowne zachowania

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strenghts, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 17 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	
1.	Rozbudowana sieć instytucjonalna w obszarze usług społecznych i edukacji.
2.	Istniejąca infrastruktura ochrony zdrowia (w tym szpital i dostęp do aptek).
3.	Prowadzenie działań profilaktycznych i programów w obszarze zdrowia publicznego.
4.	Działające podmioty ekonomii społecznej (PES) jako lokalny „silnik reintegracji”.
5.	Aktywność organizacji pozarządowych oraz współpraca z samorządem.
6.	Aktywnie działające instytucje kultury jako narzędzie integracji i profilaktyki (ZOK, biblioteka, kino, świetlice).
7.	Praca z rodziną – funkcjonowanie asystentury rodzinnej.
8.	Działalność GKRPA, IZ oraz Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego na terenie gminy.
9.	Funkcjonowanie Straży Miejskiej w Złocieniu.
10.	Walory przyrodnicze i turystyczne.
11.	Rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego.
12.	Rozwijająca się infrastruktura społeczno-rekreacyjna w gminie (ścieżki rowerowe, boiska place zabaw, miejsca wypoczynku itp.).
13.	Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego w Bobrowie.
14.	Funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+.
SŁABE STRONY	
1.	Depopulacja i starzenie się populacji – narastająca presja na usługi społeczne.
2.	Niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej (zwłaszcza specjalistów).

3. Problemy dzieci i młodzieży – sygnały zachowań ryzykownych i zaniedbań.
4. Wysoka wrażliwość społeczna bezrobocia (długotrwałe bezrobocie).
5. Duża skala korzystania z pomocy społecznej z powodów „trudnych do wygaszenia” (tj. ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność) .
6. Wielość nakładających się dysfunkcji rodzinnych.
7. Negatywne oceny mieszkańców w kluczowych obszarach jakości życia (rynek pracy, dostęp do usług medycznych).
8. Niewystarczające wsparcie dla osób starszych i zależnych (programy tj. Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami, Korpus Wsparcia Seniora itp.).
9. Pogłębiające się problemy rodzin dysfunkcyjnych.
10. Brak odpowiedniego i wystarczającego wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży. Pogłębiające się problemy psychiczne dzieci i młodzieży.
11. Brak działań wspierających seniorów w zakresie cyfryzacji.

SZANSE

1. Jasno zidentyfikowane priorytety mieszkańców – „mandat społeczny” dla interwencji (poprawę dostępu do opieki medycznej, przeciwdziałanie uzależnieniom, likwidację barier dla osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkalnictwo komunalne/socjalne).
2. Możliwość rozwoju usług środowiskowych i opiekuńczych w odpowiedzi na starzenie się ludności.
3. Wykorzystanie PES do reintegracji i realizacji usług (efekt „podwójnej korzyści”).
4. Wzmacnianie profilaktyki i edukacji (szczególnie dla dzieci i młodzieży).
5. Projekty i finansowanie zewnętrzne jako dźwignia rozwoju (kultura/cyfryzacja/animacja).
6. Współpraca z NGO – potencjał do rozszerzania usług i pracy środowiskowej.
7. Wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży.

ZAGROŻENIA

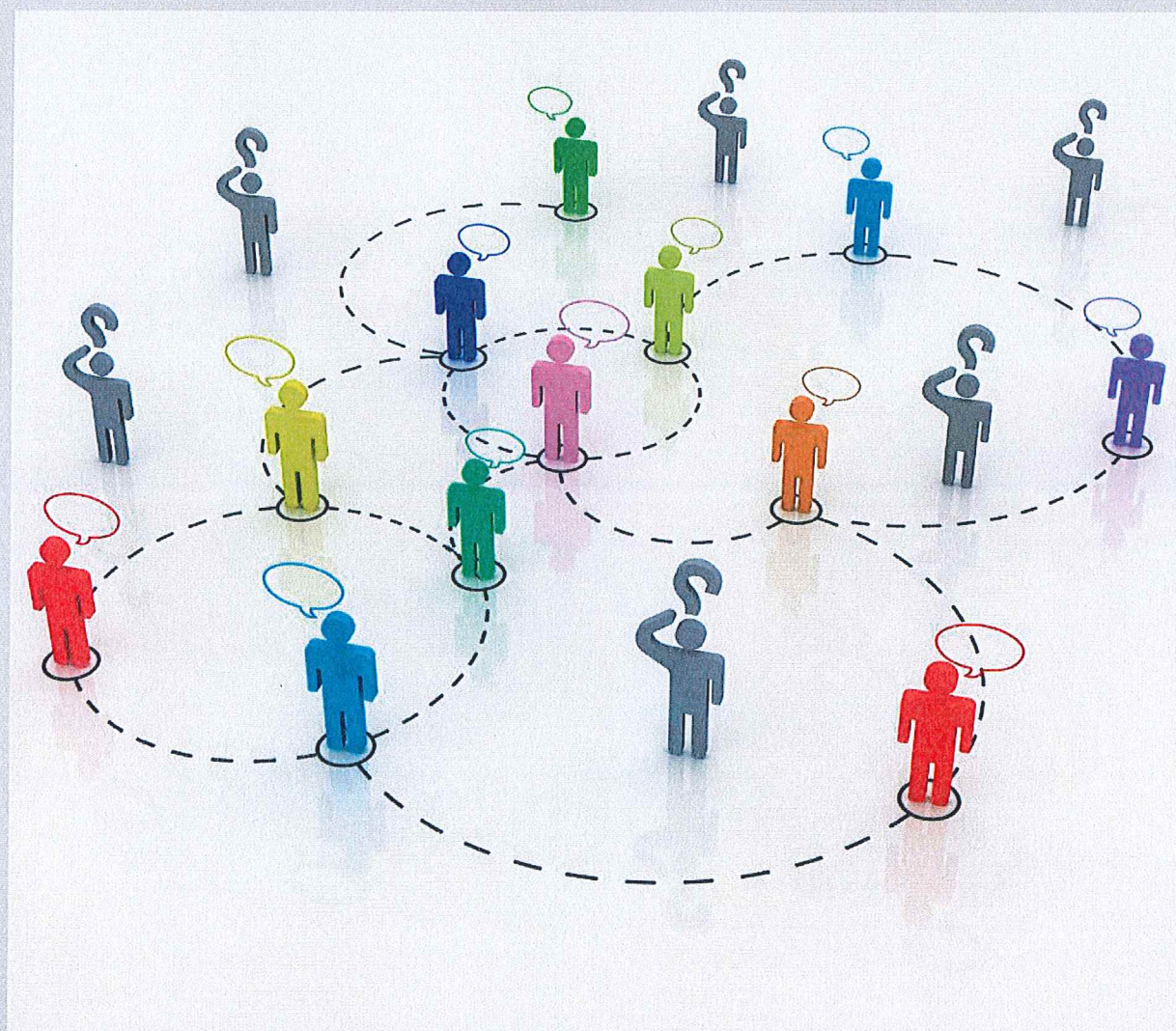
1. Pogłębianie depopulacji i starzenia – ryzyko „niedomknięcia” systemu usług.
2. Utrwalenie barier w ochronie zdrowia (kadry/specjaliści).
3. Wzrost ryzyk społecznych przy pogarszaniu koniunktury na rynku pracy.
4. Ryzyko pogłębienia ubóstwa przez niski udział osób z prawem do zasiłku.
5. Narastanie problemów uzależnień, przemocy i kryzysów psychicznych

6. Przeciążenie systemu pracy z rodziną i pieczy.

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

CELE I KIERUNKI STRATEGICZNEGO DZIAŁANIA

VII. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią oraz misja i wizja rozwoju gminy

Na podstawie analizy społecznych uwarunkowań i zasobów infrastrukturalnych gminy Złocieniec, a także wyników badań przeprowadzonych wśród mieszkańców, stwierdzono, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocieniec na lata 2026–2030 powinna koncentrować się na kilku kluczowych obszarach działań:

1) Demografia: dalszy spadek liczby mieszkańców i starzenie się populacji

Z diagnozy wynika trend spadkowy liczby mieszkańców oraz rosnący udział osób starszych (szczególnie 60+), co typowo przekłada się na większe potrzeby opiekuńcze i zdrowotne oraz mniejsze zasoby pracy i opieki w rodzinach. W perspektywie 2026–2030 można oczekiwać:

- wzrostu liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (opieka, usługi sąsiedzkie, DPS),
- większej presji na transport i dostępność usług „bliżej mieszkańca” (zwłaszcza w komponentach wiejskich).

2) Zdrowie i profilaktyka: rosnące oczekiwania dostępności świadczeń

W badaniach mieszkańcy jako priorytet rozwojowy wskazali m.in. poprawę dostępności do opieki medycznej (70%) oraz działania profilaktyczne i regulacyjne związane z alkoholem (np. egzekwowanie zakazu sprzedaży nieletnim). Prognoza na lata 2026–2030:

- większe zapotrzebowanie na podstawową opiekę zdrowotną, rehabilitację i profilaktykę (w tym zdrowie psychiczne),
- większy nacisk na programy zdrowotne i działania ograniczające skutki uzależnień (również w powiązaniu z przemocą).

3) Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i polityka dostępności: potrzeby będą narastać

W diagnozie wprost pokazano bariery dla osób z niepełnosprawnościami (architektoniczne, transportowe, psychologiczne i dostęp do usług opiekuńczych). W badaniach mieszkańcy wysoko ocenili też potrzebę poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością (likwidacja barier). Prognoza:

- rosnące oczekiwania wobec gminy w zakresie dostępności przestrzeni i usług,
- wzrost popytu na usługi asystenckie/opiekuńcze oraz rozwiązania transportowe.

4) Opieka długoterminowa i usługi opiekuńcze: presja popytowa i kosztowa

Już w 2024 r. z usług opiekuńczych skorzystało łącznie 111 osób (usługi etatowe i sąsiedzkie), a gmina ponosi wysokie wydatki na organizację tych form wsparcia. Wydatki na pobyt

mieszkańców w DPS w 2024 r. wyniosły ponad 1,8 mln zł (przy 41 osobach), co pokazuje skalę kosztową przy starzeniu się populacji. Prognoza:

- wzrost liczby beneficjentów usług opiekuńczych i większe zapotrzebowanie na kadry opiekuńcze,
- ryzyko szybkiego wzrostu kosztów (opieka domowa, usługi sąsiedzkie, DPS), jeśli nie będzie działań „odciążających” (profilaktyka niesamodzielności, wsparcie opiekunów rodzinnych, rozwój usług środowiskowych).

5) Ubóstwo i zależność od pomocy społecznej: utrzymanie się rdzeniowych przyczyn

W 2024 r. z pomocy społecznej (decyzje) skorzystało 678 osób. Dominującymi powodami korzystania ze świadczeń były ubóstwo i bezrobocie (663 rodziny objęte wsparciem z tych przyczyn), a istotnym czynnikiem była też długotrwała/ciężka choroba. Prognoza:

- utrzymanie „twardego” trzonu klientów pomocy społecznej (ubóstwo, brak pracy/niestabilna praca, choroby),
- większe znaczenie pomocy łączonej: osłonowej + aktywizacyjnej + zdrowotnej (bo te problemy w diagnozie występują współzależnie).

6) Rynek pracy i ryzyko wykluczenia: możliwe pogorszenie i większa sezonowość

W diagnozie zwrócono uwagę na pogorszenie wskaźników bezrobocia w 2025 r. oraz na niską liczbę osób z prawem do zasiłku, co zwiększa podatność na spadek dochodów i potrzebę wsparcia społecznego. Prognoza:

- ryzyko utrzymania się wahań sezonowych i płynności zatrudnienia,
- wzrost znaczenia szybkich, krótkich form wsparcia (aktywizacja + osłony), zwłaszcza dla osób bez prawa do zasiłku.

7) Uzależnienia i przemoc domowa: problem nie zniknie, a może „drożeć” systemowo

W 2024 r. liczba zdiagnozowanych osób z problemem uzależnień wynosiła 196 (najwyższa w analizowanym okresie), odnotowano też rodziny z problemem alkoholowym i dzieci w tych rodzinach. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w 2024 r. obsłużył 205 osób z problemem alkoholowym i ich rodziny; udzielono 132 porady osobom doznającym przemocy i 19 osobom stosującym przemoc. Procedury „Niebieskie Karty” utrzymują się na zbliżonym poziomie (z wyjątkami), a w 2024 r. przekazano 44 NK. Prognoza:

- utrzymanie się skali zjawiska (a nawet wzrost obciążenia usług), jeśli nie nastąpi silniejsze „wejście” profilaktyką i wsparciem rodziny,
- rosnące koszty pośrednie: zdrowie, pomoc społeczna, edukacja, interwencje.

8) Problemy opiekuńczo-wychowawcze: potrzeby wsparcia rodzin i pieczy zastępczej
W 2024 r. dwóch asystentów rodziny współpracowało z 33 rodzinami (55 dzieci), a diagnoza pokazuje dynamikę pracy z rodziną i znaczenie tego narzędzia. W 2024 r. odnotowano 36 rodzin zastępczych i 45 dzieci w pieczy rodzinnej (plus piecza instytucjonalna). Prognoza:

- stabilnie wysokie zapotrzebowanie na pracę z rodziną (asystentura, wsparcie kompetencji rodzicielskich),
- utrzymanie presji na pieczę zastępczą, jeśli nie wzmocni się profilaktyki kryzysów rodzinnych i wsparcia środowiskowego.

9) Ekonomia społeczna i partnerstwa: rosnąca rola PES jako „infrastruktury włączenia”
Strategia wskazuje, że obecność MCIS/spółdzielni i stowarzyszeń tworzy lokalną infrastrukturę włączenia społecznego i ułatwia zlecanie zadań publicznych oraz partnerstwa projektowe. Prognoza:

- większe wykorzystanie PES do łączenia usług komunalnych/społecznych z reintegracją,
- wzrost znaczenia partnerstw (gmina–NGO–PES) przy pozyskiwaniu środków i realizacji usług.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią uzasadnia konieczność takiego ukierunkowania Strategii, aby koncentrowała się ona na: rozwoju usług społecznych, integracji działań instytucji, wzmacnianiu środowiskowych form wsparcia, budowaniu ekonomii społecznej oraz wykorzystaniu silnych stron gminy dla poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

MISJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY ZŁOCIENIEC 2026–2030

Misją rozwoju gminy Złocieniec jest wzmocnianie spójności społecznej i równości szans poprzez zapobieganie wykluczeniu, rozwój usług wsparcia dla rodzin, seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz tworzenie warunków do aktywności, samodzielności i bezpieczeństwa mieszkańców.

WIZJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY ZŁOCIENIEC 2026–2030

W perspektywie najbliższych lat gmina Złocieniec jest spójną i solidarną wspólnotą, w której każdy mieszkaniec ma realny dostęp do wsparcia, usług i szans rozwojowych – niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy sytuacji życiowej. Gmina skutecznie zapobiega wykluczeniu i kryzysom społecznym, rozwijając usługi środowiskowe: wsparcie rodziny, opiekę nad

seniorami, system pomocy osobom z niepełnosprawnościami oraz profilaktykę uzależnień i przemocy. Jednocześnie wzmacnia samodzielność mieszkańców poprzez aktywizację, edukację, współpracę z organizacjami społecznymi i ekonomią społeczną, a przestrzeń publiczna oraz instytucje lokalne są dostępne, bezpieczne i przyjazne, sprzyjające integracji międzypokoleniowej i budowaniu kapitału społecznego.

VIII. Cele strategiczne i operacyjne

Zaplanowane działania w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocieniec na lata 2026-2030 służyć mają minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem Strategii jest zbudowanie sprawnego, profesjonalnego i dostępnego systemu wsparcia społecznego w gminie Złocieniec, który przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, wspiera osoby zagrożone marginalizacją oraz wzmacnia aktywność i podmiotowość mieszkańców. Strategiczne cele składają się na cel główny i są konieczne do osiągnięcia, aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom społecznym. Na poniższym schemacie przedstawiono cele strategicznego działania gminy w obszarze społecznym, a w formie tabelarycznej zaprezentowano odpowiadające im cele operacyjne.

CELE STRATEGICZNE

Cel strategiczny 1

Poprawa jakości życia i dostępności usług dla osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami

Cele operacyjne

- 1.1 Likwidacja barier architektonicznych i poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
- 1.2 Zwiększenie dostępności transportu i rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się.
- 1.3 Rozwój i lepsze dopasowanie usług opiekuńczych oraz wsparcia środowiskowego (w tym przeciwdziałanie samotności i izolacji).
- 1.4 Wzmocnienie wsparcia psychologicznego i rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

Cel strategiczny 2

Ograniczenie uzależnień oraz skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej

Cele operacyjne

- 2.1 Wzmocnienie profilaktyki uzależnień.
- 2.2 Rozwój dostępu do poradnictwa, terapii i wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- 2.3 Zwiększenie skuteczności systemu pomocy osobom doznającym przemocy oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
- 2.4 Wzmocnienie współpracy instytucji oraz spójnych procedur reagowania.

Cel strategiczny 3

Zmniejszenie ubóstwa i zależności od pomocy społecznej poprzez aktywizację i wzmacnianie samodzielności ekonomicznej rodzin

Cele operacyjne

- 3.1. Łączenie wsparcia finansowego z intensywną pracą socjalną i ścieżkami usamodzielnienia.
- 3.2. Wzmocnienie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i/lub długotrwale korzystających z pomocy.
- 3.3. Wzmocnienie działań osłonowych dla rodzin z dziećmi.
- 3.4. Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego jako element ograniczania ubóstwa i kryzysów rodzinnych.

Cel strategiczny 4

Wzmocnienie rodzin i bezpieczeństwa dzieci – poprawa kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i wsparcie rodzin

Cele operacyjne

- 4.1 Rozwój pracy z rodziną.
- 4.2 Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz wzmacnianie funkcjonowania ekonomicznego rodzin.
- 4.3 Wsparcie dzieci i młodzieży w kryzysie.
- 4.4 Wzmacnianie systemu pieczy zastępczej i pracy na rzecz powrotu dziecka do bezpiecznego środowiska.

IX. Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Strategia jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim.

W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złoceniec na lata 2026-2030 zachowują zgodność.

• Poziom gminny

Strategia Rozwoju Gminy Złoceniec na lata 2023-2028 wyznaczają następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny I – Zwiększenie dostępności mieszkańców do obiektów użyteczności publicznej oraz zapewnienie aktywizacji kulturalno-społecznej

Cel strategiczny II – Odnowa obiektów wraz z wykorzystaniem ekologicznych źródeł pozyskiwania energii oraz ciepła

Cel strategiczny III – Zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

• Poziom powiatowy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Drawskiego na lata 2023-2028.

Cele strategiczne:

1. Przywrócenie aktywności społecznej i sprawnego funkcjonowania osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
2. Reintegracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia.
3. Kreowanie inkluzywnej polityki społecznej wobec osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.

4. Ograniczanie szkód zdrowotnych i dezintegracji życia rodzinnego, wynikających z sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne oraz związanych z uzależnieniami natury behawioralnej.
5. Zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz prowadzenie antyprzemocowej działalności profilaktycznej.
6. Poprawa funkcjonowania rodzin poprzez podnoszenie jakości działań skierowanych na wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, a także wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.
7. Integracyjna i aktywizująca polityka senioralna.

- Poziom wojewódzki

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030:

I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ

- 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny
- 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu
- 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego

III CEL STRATEGICZNY SPRAWNY SAMORZĄD

- 3.1 Rozwój głównych ośrodków miejskich
- 3.2 Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych
- 3.4 Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych
- 3.5 Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania regionem

X. Kierunki działań w ramach polityki społecznej

Elementem rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną. Polityka ta polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. Polityka społeczna dotyczy m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami społecznymi. W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Złocieniec, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 1

Cel strategiczny 1		
Poprawa jakości życia i dostępności usług dla osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
1.1 Likwidacja barier architektonicznych i poprawa dostępności przestrzeni publicznej.	1.1.1 Audyt dostępności budynków i przestrzeni publicznych.	• Liczba działań zapewniających dostępność (>1/rok)
	1.1.2 Modernizacja budynków użyteczności publicznej: podjazdy, windy/platformy, toalety dostępne, kontrast/oznaczenia, poprawa dojść.	• Liczba inwestycji gminnych z zastosowanym standardem dostępności (>2)
	1.1.3 Standard dostępności w nowych inwestycjach gminy (wymogi w projektowaniu i odbiorach.	
1.2 Zwiększenie dostępności transportu i rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się.	1.2.1 Uruchomienie/rozszerzenie dowozów na rehabilitację, do lekarzy i instytucji (model: „transport na wezwanie”).	• Liczba kursów/dowozów zrealizowanych (>20/rok)
	1.2.2 Porozumienia z przewoźnikami / NGO / PES na realizację dowozów.	• Liczba osób korzystających z dowozów (>20 os./rok)
	1.2.3 System informacji: „jak dojechać i jak zamówić transport”.	
1.3 Rozwój i lepsze dopasowanie usług opiekuńczych oraz wsparcia środowiskowego (w tym przeciwdziałanie samotności i izolacji).	1.3.1 Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i sąsiedzkich.	• Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (>50/rok)
	1.3.2 Uruchomienie nowych programów dla osób zależnych, chorych, starszych i z niepełnosprawnością (np. Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, opieka wytchnieniowa, Korpus Wsparcia Seniora itp.).	• Liczba osób korzystających z usług sąsiedzkich (>40/rok)
	1.3.3 Wspieranie działalności Dziennego Domu Senior+.	• Liczba nowych programów (>1/rok) • Liczba osób korzystających z Dziennego Domu Senior+ (>15 os./rok)

	1.3.4 Uruchomienie nowych form wsparcia dla seniorów w celu integracji i aktywizacji społecznej	Liczba nowych form wsparcia (>1/rok)
1.4 Wzmocnienie wsparcia psychologicznego i rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów.	1.4.1 Pakiet wsparcia: psychologia dla seniora.	Liczba osób korzystających z usług psychologa (>20/rok)
	1.4.2 Pakiet wsparcia: rehabilitacja domowa / teleopieka.	
	1.4.3 Punkt informacji i koordynacji działań (Mapa usług - zdrowie, rehabilitacja, wsparcie, transport, NGO; wsparcie w wypełnianiu wniosków (świadczczenia, orzeczenia, PFRON itd.).	- Liczba osób korzystających z usług rehabilitacji domowej (>20/rok) - Liczba osób korzystających z Punktu informacji (>50/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, NGO, PES, placówki zdrowia itp.	
Efekty realizacji celów:	- Zwiększona dostępność architektoniczna i komunikacyjna budynków oraz przestrzeni publicznych (mniej barier, większa samodzielność mieszkańców). - Zwiększona mobilność osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz łatwiejszy dostęp do usług zdrowotnych i społecznych. - Rozszerzony i lepiej dopasowany system usług opiekuńczych i wsparcia środowiskowego. - Ograniczenie samotności i izolacji społecznej seniorów dzięki aktywizacji i ofercie środowiskowej. - Lepszy dostęp do wsparcia psychologicznego, rehabilitacyjnego i informacji (szybsze kierowanie do usług, większa skuteczność pomocy). W dłuższej perspektywie: zmniejszenie ryzyka kryzysów zdrowotnych i opiekuńczych oraz ograniczenie kosztów interwencji (np. poprzez utrzymanie osób dłużej w środowisku zamieszkania).	

Ramy finansowe:	>3 000 000 zł/rok
Czas realizacji działań:	2026-2030
Źródło: opracowanie własne	

Tabela 19 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 2

Cel strategiczny 2		
Ograniczenie uzależnień oraz skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
2.1 Wzmocnienie profilaktyki uzależnień.	2.1.1 Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży (cykl w szkołach, świetlicach, klubach).	- Liczba programów profilaktycznych (>2/rok) - Liczba wydarzeń/działań (>3/rok)
	2.1.2 Edukacja rodziców (warsztaty dot. cyberuzależnień, alkoholu, ryzyk).	Liczba uruchomionych procedur (>10/rok)
	2.1.3 Wydarzenia/akcje: kampanie, „tydzień zdrowia psychicznego”, działania rówieśnicze.	
	2.1.4 Wczesna identyfikacja: procedury kierowania do konsultacji (szkoła–MGOPS–GKRPA).	
2.2 Rozwój dostępu do poradnictwa, terapii i wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.	2.2.1 Działalność Punktu Konsultacyjno-informacyjnego i rozszerzenie jego usług	Liczba porad i osób korzystających z Punktu (>50/rok)
	2.2.2 Ścieżki kierowania do terapii dla osób uzależnionych.	- Liczba osób uzależnionych (<100/rok) - Liczba programów wsparcia (>3/rok)
	2.2.3 Grupy wsparcia: współuzależnienie, DDA, rodzice nastolatków itp.	Liczba osób podejmujących leczenie (>20/rok)

2.3 Zwiększenie skuteczności systemu pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.	2.2.4 Programy „motywowania do leczenia” i wsparcia po terapii (utrzymanie abstynencji).	
2.4 Wzmocnienie współpracy instytucji oraz spójnych procedur reagowania.	2.3.1 Wzmocnienie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych (standardy, szybkie terminy).	• Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego (>6/rok) • Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” (<50/rok)
	2.3.2 Pakiet bezpieczeństwa dla osób doświadczających przemocy: plan bezpieczeństwa, poradnictwo prawne, wsparcie psychologiczne, interwencja.	• Liczba osób stosujących przemoc objętych procedurą kierowania na programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne (>10/rok)
	2.3.3 Usprawnienie procedury „Niebieskie Karty” (szkolenia, wspólne standardy)	• Liczba programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych (>2/rok)
	2.3.4 Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc + monitoring uczestnictwa.	• Liczba osób realizujących dobrowolne programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne (>10/rok)
	2.3.5 Współpraca z policją, szkołami, ochroną zdrowia (wczesne wykrywanie)	
	2.4.1 Dyżury psychologa/terapeuty (także w szkołach) + szybka ścieżka interwencji.	• Liczba dyżurów (>5/m-c)
	2.4.2 Program wsparcia dla młodzieży: umiejętności emocjonalne, radzenie sobie ze stresem, pomoc rówieśnicza.	• Liczba programów (>3/rok) • Liczba szkoleń (>2/rok)
	2.4.3 Szkolenia „pierwsza pomoc psychologiczna” dla nauczycieli i pracowników społecznych.	• Liczba wprowadzonych działań (>2/rok)

2.4.4 Sieć współpracy z poradniami/placówkami zdrowia psychicznego.	
Realizatorzy celów i działań:	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, NGO, placówki zdrowia itp.
Efekty realizacji celów:	• Zwiększenie skuteczności profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych) poprzez systematyczne działania w szkołach i środowisku lokalnym, co przekłada się na późniejsze sięganie po substancje psychoaktywne i ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. • Poprawa dostępności i jakości pomocy dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin (szybszy dostęp do konsultacji, terapii i grup wsparcia), a w efekcie wzrost liczby osób podejmujących leczenie i utrzymujących trwałą zmianę. • Wzmocnienie ochrony i bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej dzięki sprawniejszym procedurom, szybszej interwencji oraz szerszemu dostępowi do wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego. • Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc (programy korekcyjno-edukacyjne, monitoring realizacji zaleceń), co ogranicza powtarzalność zdarzeń i ryzyko eskalacji przemocy. • Lepsza koordynacja współpracy instytucji i partnerów lokalnych (MGOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, policja, szkoły, ochrona zdrowia, NGO).
Ramy finansowe:	>1 000 000 zł/rok
Czas realizacji działań:	2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 3

Cel strategiczny 3		
Zmniejszenie ubóstwa i zależności od pomocy społecznej poprzez aktywizację i wzmacnianie samodzielności ekonomicznej rodzin		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
3.1. Łączenie wsparcia finansowego z intensywną pracą socjalną i ścieżkami usamodzielnienia.	3.1.1 Indywidualne plany wychodzenia z kryzysu (z celami: praca, zdrowie, mieszkanie, kompetencje).	• Liczba rodzin objętych wsparciem (>25/rok)
	3.1.2 Trening budżetowy i doradztwo w zadłużeniu (w tym wsparcie w negocjacjach/ugodach).	• Liczba porad specjalistycznych (>50/rok)
	3.1.3 „Pakiety aktywizacyjne” powiązane ze świadczeniami (świadczenie + działanie).	
	3.1.4 Rozszerzenie poradnictwa specjalistycznego (prawne, rodzinne).	
3.2. Wzmocnienie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i/lub długotrwale korzystających z pomocy.	3.2.1 Ścieżki aktywizacji: diagnoza kompetencji, kursy krótkie, staże/prace społecznie użyteczne.	• Liczba osób objętych aktywizacją (>25/rok)
	3.2.2 Program reintegracji z PES (CIS/spółdzielnia): przygotowanie do pracy + zatrudnienie wspierane.	• Liczba realizowanych programów (>2/rok)
	3.2.3 Indywidualny job-coaching dla osób długotrwale bezrobotnych.	• Liczba indywidualnych job-coaching (>10/rok)
	3.2.4 Współpraca z firmami: oferty pracy, giełdy pracy, dopasowanie kwalifikacji.	

3.3. Wzmocnienie działań osłonowych dla rodzin z dziećmi.	3.3.1 Wsparcie żywnościowe i dożywianie. 3.3.2 Wsparcie finansowe i rzeczowe. 3.3.3 Ochrona zdrowia i dostęp do leczenia. 3.3.4 Opieka nad dziećmi i zapewnienie równych form organizacji czasu wolnego. 3.3.5 Edukacja rodziców i wyrównywanie szans. 3.3.6 Pomoc w sytuacjach nagłych (interwencja kryzysowa).	• Liczba rodzin objętych wsparciem (>15/rok) • Liczba osób korzystających z dożywiania (>35/rok) • Liczba dzieci objętych wsparciem (>30/rok)
3.4. Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego jako element ograniczania ubóstwa i kryzysów rodzinnych	3.4.1 System wczesnego ostrzegania przed utratą mieszkania (zaległości, eksmisje) + mediacje. 3.4.2 Program wsparcia dla rodzin w kryzysie mieszkaniowym (czasowe rozwiązywanie, wsparcie w utrzymaniu lokalu). 3.4.3 Rozwój zasobu: plan zwiększania mieszkań komunalnych/socjalnych i rotacji. 3.4.4 Powiązanie mieszkalnictwa z usługami: asystentura, poradnictwo, aktywizacja.	• Liczba interwencji zapobiegających utracie mieszkania (>2/rok). • Liczba rodzin, które utrzymały lokal po wsparciu (>1/rok). • Liczba lokali komunalnych/socjalnych oddanych/pozyskanych (>1/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, NGO, placówki zdrowia itp.	

Efekty realizacji celów:	• Zwiększenie skuteczności pracy socjalnej poprzez powiązanie świadczeń finansowych z indywidualnymi planami wychodzenia z kryzysu, co prowadzi do stopniowego wzrostu samodzielności rodzin w obszarach: zatrudnienie, zdrowie, mieszkanie i kompetencje życiowe. • Ograniczenie zjawiska zadłużenia i „spirali ubóstwa” dzięki treningowi budżetowemu, doradztwu w zadłużeniu oraz dostępowi do poradnictwa specjalistycznego (prawnego i rodzinnego), co zmniejsza liczbę kryzysów finansowych i interwencji doraźnych. • Zwiększenie udziału osób z grup wrażliwych (w tym długotrwale bezrobotnych i długotrwale korzystających z pomocy) w programach aktywizacji i reintegracji, co przekłada się na wzrost zatrudnienia, stabilizację dochodów i ograniczenie powrotów do systemu świadczeń. • Lepsze dopasowanie działań aktywizacyjnych do potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez współpracę z pracodawcami oraz wykorzystanie narzędzi PES (CIS/spółdzielnia) i job-coachingu, co zwiększa trwałość efektów zatrudnieniowych. • Zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego rodzin z dziećmi poprzez skuteczne działania osłonowe (dożywianie, wsparcie rzeczowe i finansowe, dostęp do leczenia, opieka nad dziećmi i organizacja czasu wolnego), co ogranicza ryzyko pogłębiania się ubóstwa dzieci i umożliwia wyrównywanie szans rozwojowych. • Zwiększenie stabilności mieszkaniowej rodzin w kryzysie dzięki działaniom zapobiegającym utracie lokalu (wczesne ostrzeganie, mediacje, wsparcie w utrzymaniu mieszkania) oraz rozwojowi zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych.
Ramy finansowe:	>2 000 000 zł/rok
Czas realizacji działań:	2026-2030
Źródło: opracowanie własne	

Tabela 21 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 4

Cel strategiczny 4			
Wzmocnienie rodzin i bezpieczeństwa dzieci – poprawa kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i wsparcie rodzin			
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki	
4.1 Rozwój pracy z rodziną.	4.1.1 Wzmocnienie asystentury (liczba rodzin na asystenta, narzędzia diagnozy).	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta (>10/rok)	
	4.1.2 Wczesna interwencja: szybkie wejście w rodzinę przy sygnałach ze szkoły/ochrony zdrowia.	Liczba programów (>1/rok)	
	4.1.3 Programy „rodzina w kryzysie” (intensywne wsparcie 3–6 miesięcy).		
4.2 Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz wzmacnianie funkcjonowania ekonomicznego rodzin.	4.2.1 Szkoła dla rodziców / warsztaty wychowawcze (różne grupy: rodzice nastolatków, rodziny w kryzysie).	Liczba rodzin objęta wsparciem (>20/rok)	
	4.2.2 Mediacje rodzinne i poradnictwo psychologiczne/prawne.		
	4.2.3 Programy wzmacniania relacji i komunikacji w rodzinie.		
	4.2.4 Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla rodzin.		
4.3 Wsparcie dzieci i młodzieży w kryzysie.	4.3.1 Dyżury specjalistów w szkołach (psycholog/terapeuta), szybkie konsultacje.	- Liczba dyżurów (>5/m-c) - Liczba programów (>2/rok) - Liczba osób objętych wsparciem (>20/rok) - Liczba miejsc integracji (>3)	
	4.3.2 Programy mentoringowe i tutoring, w tym dla młodzieży zagrożonej demoralizacją.		

	4.3.3 Wsparcie edukacyjne (wyrównawcze) dla dzieci z rodzin w kryzysie. 4.3.4 Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i kuratorami. 4.3.5 Wspieranie działalności Placówki Wsparcia Dziennego + tworzenie takich miejsc w gminie. 4.3.6 Organizacja czasu wolnego i różnych form aktywności pozaszkolnej.	
4.4 Wzmacnianie systemu pieczy zastępczej i pracy na rzecz powrotu dziecka do bezpiecznego środowiska.	4.4.1 Praca z rodziną „przed pieczą” . 4.4.2 Współpraca z systemem pieczy zastępczej. 4.4.3 Wsparcie rodzin powracających z pieczy	Liczba rodzin objęta wsparciem (>10/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, NGO, placówki zdrowia itp.	
Efekty realizacji celów:		
Ramy finansowe:	>1 000 000 zł/rok	
Czas realizacji działań:	2026-2030	

XI. System zarządzania, monitoringu i ewaluacji

System zarządzania Strategią

Za koordynację oraz nadzór nad realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocieńca na lata 2026–2030 odpowiada Burmistrz Złocieńca, przy współpracy z Urzędem Miasta i Gminy oraz jednostkami organizacyjnymi gminy. Realizacja poszczególnych celów i działań Strategii powierzona jest właściwym podmiotom, w szczególności Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Złocieńcu, który pełni kluczową rolę operacyjną w obszarze polityki społecznej, a także innym jednostkom organizacyjnym, organizacjom pozarządowym oraz partnerom społecznym.

Strategia realizowana jest w oparciu o zasadę partnerstwa i współpracy międzyinstytucjonalnej. Oznacza to ścisłą współpracę pomiędzy samorządem gminnym, instytucjami pomocy społecznej, podmiotami ochrony zdrowia, placówkami oświatowymi, Powiatowym Urzędem Pracy, Policją oraz sektorem pozarządowym i ekonomii społecznej. Taki model zarządzania umożliwia kompleksowe i skoordynowane podejście do rozwiązywania problemów społecznych.

System monitoringu realizacji Strategii

Monitoring realizacji Strategii ma charakter ciągły i polega na systematycznym gromadzeniu, analizowaniu oraz ocenie danych dotyczących stopnia realizacji celów i działań. Podstawą monitoringu są przyjęte wskaźniki realizacji, określone dla poszczególnych celów operacyjnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złocieńcu pełni funkcję **podmiotu sprawozdawczego** Strategii. Do jego zadań należy:

- zbieranie danych i informacji od realizatorów poszczególnych działań,
- analiza osiąganych wskaźników ilościowych i jakościowych,
- identyfikowanie problemów i barier w realizacji Strategii,
- przygotowywanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii.

Sprawozdania sporządzane będą **corocznie** i przedkładane Burmistrzowi oraz Radzie Miejskiej. Raporty te stanowią podstawę do oceny postępów we wdrażaniu Strategii oraz do podejmowania decyzji korygujących w zakresie realizowanych działań.

System ewaluacji Strategii

Ewaluacja Strategii ma na celu ocenę skuteczności, efektywności oraz adekwatności podejmowanych działań w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych i zmieniających się potrzeb mieszkańców gminy.

Przewiduje się przeprowadzenie:

- ewaluacji bieżącej (on-going) – realizowanej w oparciu o wyniki monitoringu i roczne sprawozdania MGOPS,
- ewaluacji okresowej (mid-term) – w połowie okresu obowiązywania Strategii (ok. 2028 r.),
- ewaluacji końcowej (ex-post) – po zakończeniu okresu realizacji Strategii (po 2030 r.).

Ewaluacja obejmować będzie m.in.:

- stopień osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych,
- skuteczność zastosowanych instrumentów wsparcia,
- efektywność wykorzystania środków finansowych,
- wpływ Strategii na poprawę jakości życia mieszkańców.

Wyniki ewaluacji stanowić będą podstawę do aktualizacji Strategii, wprowadzania zmian w jej zapisach lub przygotowania kolejnego dokumentu strategicznego w obszarze polityki społecznej.

Zasady aktualizacji Strategii

Strategia ma charakter dokumentu otwartego i może być aktualizowana w trakcie jej obowiązywania, w szczególności w przypadku:

- istotnych zmian społeczno-gospodarczych lub demograficznych,
- zmian w przepisach prawa,
- pojawienia się nowych problemów społecznych lub potrzeb mieszkańców.

Propozycje zmian mogą wynikać z wniosków zawartych w sprawozdaniach MGOPS oraz z rekomendacji formułowanych w ramach ewaluacji. Aktualizacja Strategii dokonywana będzie w trybie właściwym dla jej przyjęcia.

XII. Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Liczba uczestników programów profilaktycznych realizowanych na terenie gminy w latach 2020-2024.....	18
Tabela 2 Wykaz zdarzeń i działalność OSP z terenu gminy w 2024 r.	20
Tabela 3 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2024	30
Tabela 4 Szlaki rowerowe na terenie gminy Złocieniec	36
Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.	41
Tabela 6 Liczba osób korzystających z poszczególnych zasiłków w latach 2020-2024.....	42
Tabela 7 Liczba rodzin i osób w rodzinach oraz powody przyznawania świadczeń w 2024 r.	43
Tabela 8 Liczba rodzin według powodów udzielania pomocy finansowej w latach 2020-2024	44
Tabela 9 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024.....	45
Tabela 10 Liczba świadczeń opiekuńczych w latach 2020-2024	47
Tabela 11 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024.....	52
Tabela 12 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024	52
Tabela 13 Liczba osób i rodzin z problemem uzależnień na terenie gminy w latach 2020-2024	55
Tabela 14 Liczba rozmów z osobą uzależnioną i członkami rodzin z problemem alkoholowym w latach 2020-2024	56
Tabela 15 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024.....	57
Tabela 16 Dane z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Złocieniu w latach 2020-2024 ..	59
Tabela 17 Analiza SWOT.....	63
Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 1	74
Tabela 19 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 2	76
Tabela 20 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 3	79

Tabela 21 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 4	82
---	----

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2020-2024	10
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w latach 2020-2024	11
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024	11
Wykres 4 Przyrost naturalny w latach 2020-2024	12
Wykres 5 Saldo migracji w latach 2020-2024	12
Wykres 6 Opinia respondentów dotycząca problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży	15
Wykres 7 Opinia respondentów na temat dostępu do placówek opieki zdrowotnej	17
Wykres 8 Opinia respondentów na temat komunikacji samorządu z mieszkańcami gminy... ..	25
Wykres 9 Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2020-2024	30
Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2020-2024	32
Wykres 11 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2020-2024	33
Wykres 12 Ocena respondentów na temat warunków życia w gminie	39
Wykres 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2024	40
Wykres 14 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	40
Wykres 15 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024	41
Wykres 16 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	46
Wykres 17 Opinia respondentów na temat problemów osób z niepełnosprawnością	49
Wykres 18 Opinia respondentów na temat oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością ..	50
Wykres 19 Opinia respondentów na temat działań mających na celu aktywizację osób starszych	50
Wykres 20 Opinia respondentów na temat podjęcia działań dla seniorów w celu ich aktywizacji	51
Wykres 22 opinia respondentów na temat problemu uzależnień	55
Wykres 24 Opinia respondentów na temat przemocy domowej	57
Wykres 25 Liczba procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2024	58

Wykres 26 Ocena poszczególnych uwarunkowań społecznych na terenie gminy	60
Wykres 27 Działania, które należałoby podjąć, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym.....	61